

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

**Sprečavanje i odgovor
u vanrednim situacijama:
Poplave**

Priština, jul 2021

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, i o njenom radu odgovara Skupštini Republike Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa. Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovisu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa Međunarodno Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (SNISA 3000¹) kao i sa najboljim evropskim praksama.

Revizije učinka koje je sprovedla Nacionalna Kancelarija Revizije su objektivni i verodostojni pregledi koji procenjuju da li vladine akcije, sistemi, operacije, programi, aktivnosti ili organizacije funkcionišu u skladu sa principima ekonomičnosti², efikasnosti³ i efektivnosti⁴ i da li postoji prostor za poboljšanje.

Generalni Revizor je odlučio o sadržaju izveštaja revizije “Sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama: Poplave” u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Vlora Spanca, koja je nadgledala reviziju.

Tim koji je realizovao izveštaj:

Myrvete Gashi, *Vodja revizije*

Ariana Gjonbalaj Shala, *Vodja tima*

Shkurta Stublla, *Član tima*

Ylfete Osmani, *Član tima*

NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE - Adresa: Naselje Dragodan, Ul. Ahmet Krasniqi 210, Priština 10000, Kosovo

Tel: +381(0) 38 60 60 04/1011

<http://zka-rks.org>

1 Standardi i smernice za reviziju učinka zasnovani na ONISA standardima revizije i praktičnom iskustvu

2 Ekonomičnost -Princip ekonomije znači minimiziranje troškova resursa. Korišćeni resursi moraju biti na raspolaganju blagovremeno, u odgovarajućoj količini i kvaliteti i po najpovoljnijoj ceni.

3 Efikasnost-Princip efikasnosti znači maksimalno iskorišćenje dostupnih resursa. Odnosi se na vrstu između uključenih resursa i rezultata datog u pogledu količine, kvalitete i vremena.

4 Efektivnost-Princip efektivnosti podrazumeva postizanje unapred utvrđenih ciljeva i postizanje očekivanih rezultata.

Tabela sadržaja

Opšti rezime	1
1.Uvod	3
1.1. Indikatori problema u revidiranom oblasti	5
2.Ciljevi i pitanja revizije	10
3.Nalazi Revizije	11
3.1. Strateški dokumenti za sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama	11
3.2. Procena rizika na nivou države i istorijski podaci o prirodnim i drugim nepogodama	15
3.3. Praćenje aktivnosti sprečavanja i odgovora na nepogode i merenje učinka Vatrogasnih Jedinica	17
3.4. Ljudski i tehnički resursi za odgovor u vanrednim situacijama	23
4.Zaključci	31
5.Preporuke	33
Prilog 1. Kriterijumi, obim revizije i metodologija.....	35
Prilog 2. Opis sistema i relevantnih aktera	40
Prilog 3. Pismo potvrde	44

Spisak Skraćenica

AME	Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama
MUP	Ministarstvo Unutrašnjih Poslova
SC	Situacioni Centar
SBK	Savet Bezbednosti Kosova
SBK	Snage Bezbednosti Kosova
PVSJ	Profesionalna Vatrogasno-Spasilačka Jedinica
NPO	Nacionalni Plan Odgovora
PK	Policija Kosova
UZS	Uprava za Zaštitu i Spašavanje

Opšti rezime

Nacionalna Kancelarija Revizije sprovela je reviziju učinka “Sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama: Poplave”. Strane odgovorne za upravljanje vanrednim situacijama na centralnom nivou, koje su takođe bile predmet revizije su: Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama pri Ministarstvu Unutrašnjih Poslova, Situacioni Centar u okviru Saveta Bezbednosti Kosova i Snage Bezbednosti Kosova. Dok na lokalnom nivou, predmet revizije su opštine Đakovica i Vučitrn, odnosno relevantne opštinske direkcije i Profesionalne Vatrogasno-Spasilačke Jedinice. Izbor opština Đakovica i Vučitrn je izvršen uzimajući u obzir učestalost nepogoda koje su se dogodile u ovim opštinama za period obima 2019, 2020 do januara 2021.

Zaključak revizije je da odgovorne institucije na centralnom i lokalnom nivou nisu uspele da stvore adekvatan sistem koji efikasno obezbeđuje sprečavanje i odgovor na vanredne situacije poplava u Republici Kosovo.

Aktivnosti preduzete za sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama od poplava praćene su nekim nedostacima koji su otežali upravljanje ovim situacijama. Nedostaci utvrđeni u aktivnostima sprečavanja i odgovor na poplave su:

1. **Savet Bezbednosti Kosova i Ministarstvo Unutrašnjih Poslova** nisu uspeali da ažuriraju strateške dokumente za odgovor na vanredne situacije i upravljanje njima. Ovi dokumenti nisu ažurirani od 2010. godine i koriste se i dan danas. Strategija Bezbednosti Kosova do usvajanja novog dokumenta ostaje u dokumentu iz 2010. godine koji možda ne odražava nove okolnosti u oblasti upravljanja vanrednim situacijama. Nacionalni Plan Odgovora nije našao primenu u mnogim intervencijama koje su preduzete tokom nepogoda.
2. **AME nije uspela da ponovo proceni i ažurira dokumente o proceni rizika i istorijske podatke o nepogodama širom zemlje.** Ažuriranje dokumenta za procenu rizika od prirodnih i drugih nepogoda na nacionalnom nivou nije izvršeno od 2016. Neuspeh ažuriranja ovog dokumenta onemogućio je predviđanje nepogoda i mogućih posledica nepogoda, što je onemogućilo pravilnu procenu zaštite od relevantnih rizika i preventivne mere za zaštitu, spasavanje i pomoć. Istorijski podaci o prirodnim i drugim nepogodama su nepotpuni. Baza podataka DesInventar sa istorijskim podacima analizira trendove nepogoda i njihov uticaj na sistematičan način. Baza podataka, koja je operativna i dostupna samo u okviru vladine mreže, nije dopunjena od strane Agencije za Upravljanje u Vanrednim Situacijama i opština, koja je zadnji put ažurirana 2019 godine. Za 2020. nema podataka u sistemu.
3. **AME nije uspela da nadgleda aktivnosti prevencije i merenje učinka Profesionalnih Vatrogasno-Spasilačkih Jedinica.** AME nije obavešten i nije verifikovao situaciju u opštinama u vezi sa posjedovanjem dokumenta o riziku i plana zaštite, spasavanja i pomoći, kao rezultat neispunjavanja položaja glavnog inspektora. Lokalni nivo nije uspeo da finalizuje dokumente i planove za zaštitu, spasavanje i pomoć za procenu rizika. Nedostaju izveštaji nakon akcije u opštinama Vučitrn i Đakovica. Takođe, nije izmeren učinak Profesionalnih Vatrogasno-Spasilačkih Jedinica, što je važno za identifikovanje problema i mogućih uzroka i planiranja budućih aktivnosti.

4. **Centralni i lokalni nivo nisu uspeli da obezbede dovoljno ljudskih i tehničkih resursa za odgovor na vanredne situacije / poplave.** Nedostaju ljudski i tehnički resursi za pomoć i spašavanje. Jedinica za specijalizovane intervencije za spasavanje iz dubokih voda (ronjenje) nije funkcionalna. Trenutno su ove jedinice deo vatrogasne jedinice, a kao sekundarni rad imaju deo spasavanja u površinskim vodama. Trenutno, su Snage Bezbednosti Kosova jedine koje se bave traganjem i spašavanjem u dubokim vodama. Takođe, nije verifikovana psihofizička sposobnost pripadnika Profesionalnih Vatrogasno-Spasilačkih Jedinica. U nedostatku ljudskih i tehničkih kapaciteta nemoguće je povećati spremnost za odgovor na viši nivo i otežava rad i brzo i efikasan odgovor u slučaju prirodnih ili drugih nepogoda.

Nalazi revizije pokazuju da odgovorne institucije nisu uspele da uspostave odgovarajući sistem koji efikasno osigurava sprečavanje i odgovor na vanredne situacije poplava u Republici Kosovo. U cilju regulisanja načina upravljanja vanrednim situacijama dato je 11 preporuka nadležnim institucijama. Spisak preporuka je predstavljena u poglavlju 5 ovog izveštaja.

Odgovor strana uključenih u reviziju

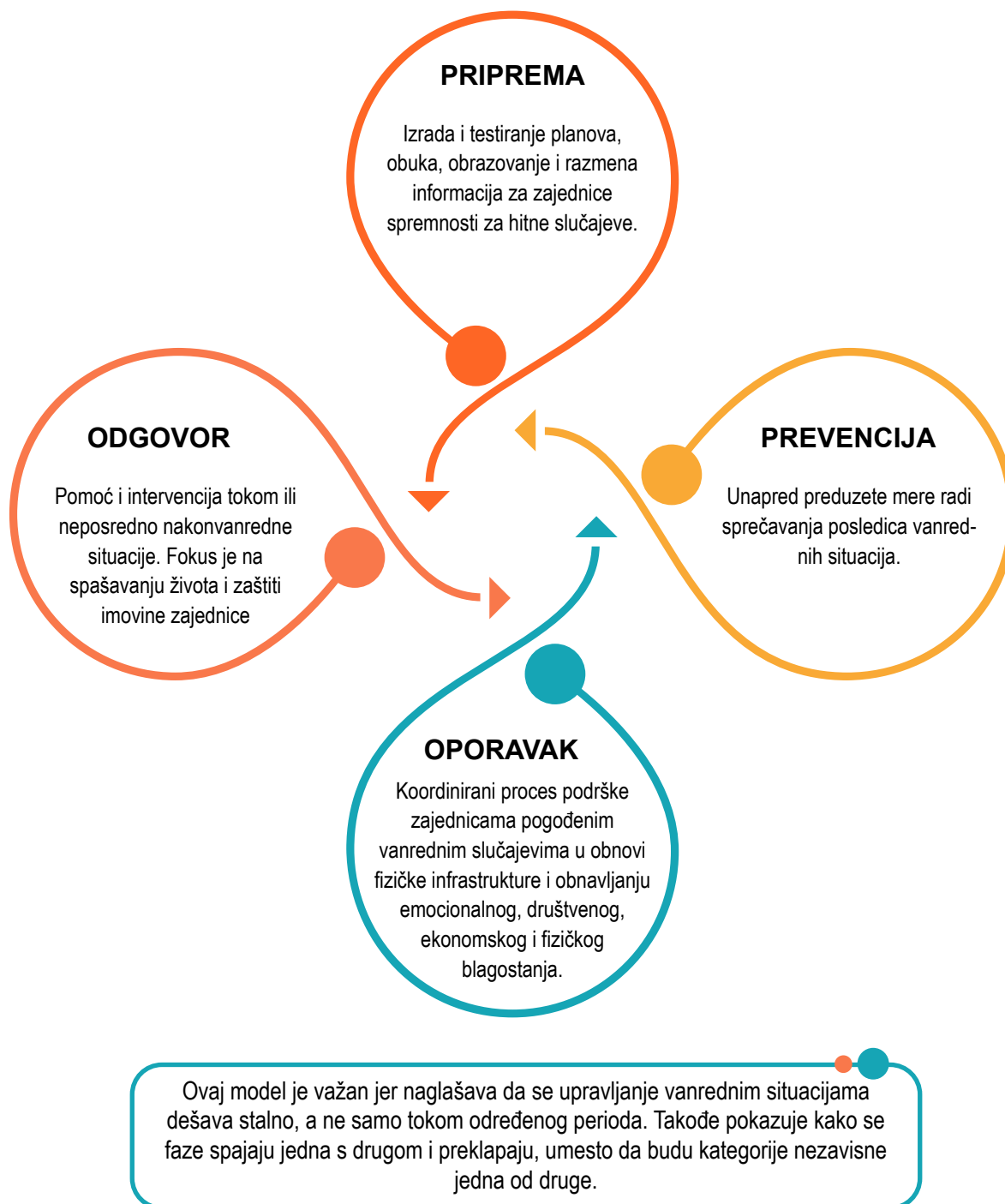
Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama, Situacioni Centar, Snage Bezbednosti Kosova, Opština Đakovica i Opština Vučitrn složili su se sa nalazima i zaključcima revizije i obavezali su se da će adresirati sve date preporuke. Međutim, nismo dobili odgovor od Ministarstva Unutrašnjih Poslova. Podstičemo subjekte koji su uključeni u ovu reviziju da ulože sve napore kako bi adresirali date preporuke.

1. Uvod

Tokom dvadeset i prvog veka, niz osetljivih događaja usredsredio se na sposobnost društava širom sveta da odgovore na vanredne situacije poput prirodnih nepogodama, industrijskih nesreća i izbijanja raznih epidemija, od kojih se neke javljaju prirodno, a neke od ljudskog faktora.

Programi planiranja ili upravljanja vanrednim situacijama ne mogu se pustiti do trenutka nepogoda. U vanrednim situacijama stvorenim neočekivano, svako odlaganje upravljanja uzrokovanom situacijom rezultiraće daljim širenjem nepogoda (u potonjem slučaju sa pandemijom COVID-19). S druge strane, po završetku vanredne situacije važno je preduzeti mere za oporavak pogođenih zajednica. Ovi problemi se mogu izbeći ako postoji pravilno planiranje i priprema za sprečavanje i prevazilaženje ovih situacija.

Upravljanje vanrednim situacijama zahteva dobru institucionalnu organizaciju u smislu spremnosti za sprečavanje ili odgovor u vanrednim slučajevima. Odgovor u vanrednim slučajevima je niz izazovnih aktivnosti koje treba da preduzmu državne institucije. Vanredne situacije se razlikuju po veličini, uzroku i posledicama, pa zahtevaju dobro organizovanu institucionalnu pripremu i odgovor. Na Slici 1. ilustrovali smo ciklus dobrog planiranja i kontrole za upravljanje vanrednim situacijama.

*Slika 1. Ciklus upravljanja vanrednim situacijama***UPRAVLJANJE VANREDNIM SITUACIJAMA**

Ciklus upravljanja vanrednim situacijama pokazuje da je dobra pripremljenost za vanredne situacije stalan proces. Takođe objašnjava činjenicu da je u slučaju nepogode brz odgovor od suštinske važnosti kako bi se smanjila ljudska i materijalna šteta. Na osnovu prethodnih iskustava, nakon bilo koje neobične situacije dolazi period oporavka i ekonomskog oporavka ili pogođenih sektora, u odnosu na prethodnu situaciju.

Planiranje i vežbanje se vrši u svim fazama ciklusa. Naročito je važno da se planovi odgovora redovno i temeljito ispituju u okviru pripremne faze. Ovo će osigurati da planovi budu praktični, izvodljivi i da ljudi koji će se suočiti sa problemom na terenu budu u potpunosti obučeni za sprovođenje svoje uloge.

U pogledu geografskog položaja, Kosovo se nalazi u seizmički aktivnom području, što ga čini osetljivijim na zemljotrese. Međutim, u planinskim predelima postoje iznenadne poplave, koje u nekim slučajevima rezultiraju klizištima.⁵

Nakon pojave slučajeva poplave u nekoj zajednici, neposredna intervencija nadležnih institucija omogućava smanjenje štete prouzrokovane ovim nepogodama. Ova intervencija se vrši kroz aktivnosti odgovora u vanrednim situacijama⁶ koje se bave neposrednim i direktnim efektima incidenta, uključujući neposredne akcije radi očuvanja života, imovine i životne sredine pogođene zajednice.

Akcije spašavanja i pružanja pomoći u zajednicama pogođenim poplavama mogu pružiti tri nivoa ispitivanja u zavisnosti od nivoa hitnosti predstavljene situacije. Prvi nivo je opštinski nivo Profesionalnih Vatrogasno-Spasilačkih Jedinica (PVSJ) i opštinskih uprava, drugi nivo su ostali regioni i Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama (AME), dok su treći nivo Situacioni Centar (SC) i Snage Bezbednosti Kosovo (SBK). Detaljniji opis ovih nivoa nalazi se u prilogu 2.

1.1. Indikatori problema u revidiranom oblasti

Vanredne situacije poslednjih godina na Kosovu su različite prirode, od zdravstvene, ekonomske ili socijalne.

U pogledu opštih ekoloških, geografskih ili drugih uticajnih faktora, potvrđeno je i dokumentovano da Kosovo ima značajnu izloženost i ranjivost na prirodne i tehnološke nepogode. Prirodne nepogode koje najčešće pogađaju i ugrožavaju Kosovo su: poplave, suše, šumski požari, zemljotresi i snežne lavine.

Poplave su među najčešćim i najskupljim prirodnim nepogodama. Često se javljaju nakon topljenja snega ili višednevne neprekidne kiše. Bujične poplave nastaju iznenada, zbog brzog porasta vode duž potoka ili niskog područja.⁷

Fizičko uništavanje izazvano poplavama zavisi od brzine i nivoa vode, trajanja poplave, uslova terena i izgrađenog okruženja. Neke od posledica poplava su:

- *Kobna i ozbiljna šteta za ljude koji ostanu zarobljeni tokom poplava;*
- *Putevi, energija, voda, plin i druge usluge može se prekinuti;*
- *Snabdevanje vodom za piće može se poteškovati, a bunari mogu biti zagađeni;*

5 Izveštaj o istraživanju RUE-a o zakonodavstvu i odgovornostima zainteresovanih strana na Kosovu - Save the Children-Kosovo

6 Zakon 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 3

7 Sigurnost od poplave, ref: <https://www.redcross.org/get-help/how-to-prepare-for-emergencies/types-of-emergencies/flood.html>

- *Erozija može oštetiti puteve, konstrukcije mostova, nivoe i loše izgrađene zgrade, uzrokujući njihovo urušavanje bez upozorenja;*
- *Može biti klizišta; i*
- *Najmanja poplava u kući može prouzrokovati veliku štetu.*⁸

Nedavne poplave koje su se dogodile u regionu Vučitrna, Kosovo Polja, Gnjilana, Đakovice, Mališeva, Glogovca, Kline, Uroševca, Lipljana i Prizrena tokom januara 2021. godine, pokazuju nedostatke infrastrukture i sistema za vanredne situacije na Kosovu.⁹

Odgovor u vanrednim situacijama uključuje aktivnosti koje se bave neposrednim i direktnim efektima incidenta, uključujući neposredne mere za očuvanje života, materijalnih dobara i životne sredine, zadovoljavanje osnovnih ljudskih potreba i održavanje socijalne, ekonomske i političke strukture pogođene zajednice.¹⁰

Na opštinskom nivou, nakon što su dobili informacije od javnosti, policijske jedinice se javljaju na mesto nepogode, u kom slučaju su pozvani vatrogasci da intervenišu.

Opštine Vučitrn i Đakovica bile su među opštinama sa najčešćim slučajevima poplava tokom januara 2021. godine kada su vatrogasne jedinice u ove dve opštine odgovorile. Tokom 2019. godine u ovim opštinama nema zabeleženih reakcija vatrogasaca da izbegnu slučajeve poplave, a tokom 2020. Godine su 9 slučajeva u opštini Vučitrn i 14 slučajeva u opštini Đakovica. Za januar 2021. godine u opštini Vučitrn bilo je 44 intervencije, a u opštini Đakovica 67 intervencija. To je takođe prikazano na donjem grafikonu:

8 Pripremljenost za Nepogode i Vanredne Situacije za Poplave i Uragane, info/Uploads_wowII/054-20/5SR_Disaster_and_Emergency_FINAL_1.pdf

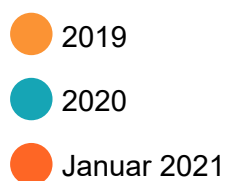
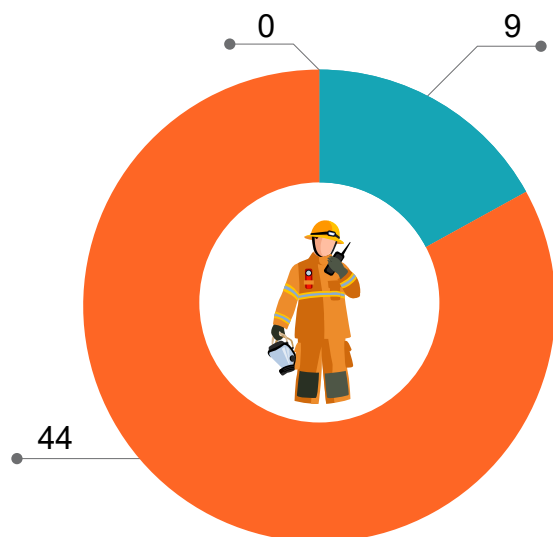
9 Poplave ističu slabosti u infrastrukturi i sistemu za vanredne situacije, ref: <https://kallxo.com/gjate/vershimet-nxjerrin-ne-pah-dobesite-ne-infrastruktura-dhe-sistem-te-emergjences/>

10 Zakon 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 3

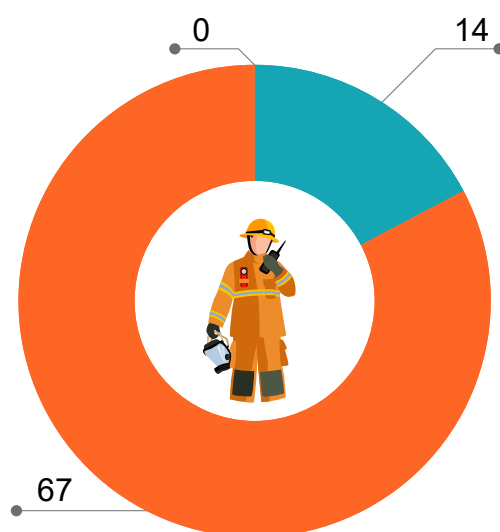
Opštine: Opština Vučitrn i Đakovica

Grafikon 1: Intervencije PVSJ-a u Vučitrnu i Đakovici ¹¹

**INTERVENCIJE VATROGASACA
U OPŠTINI VUČITRN**

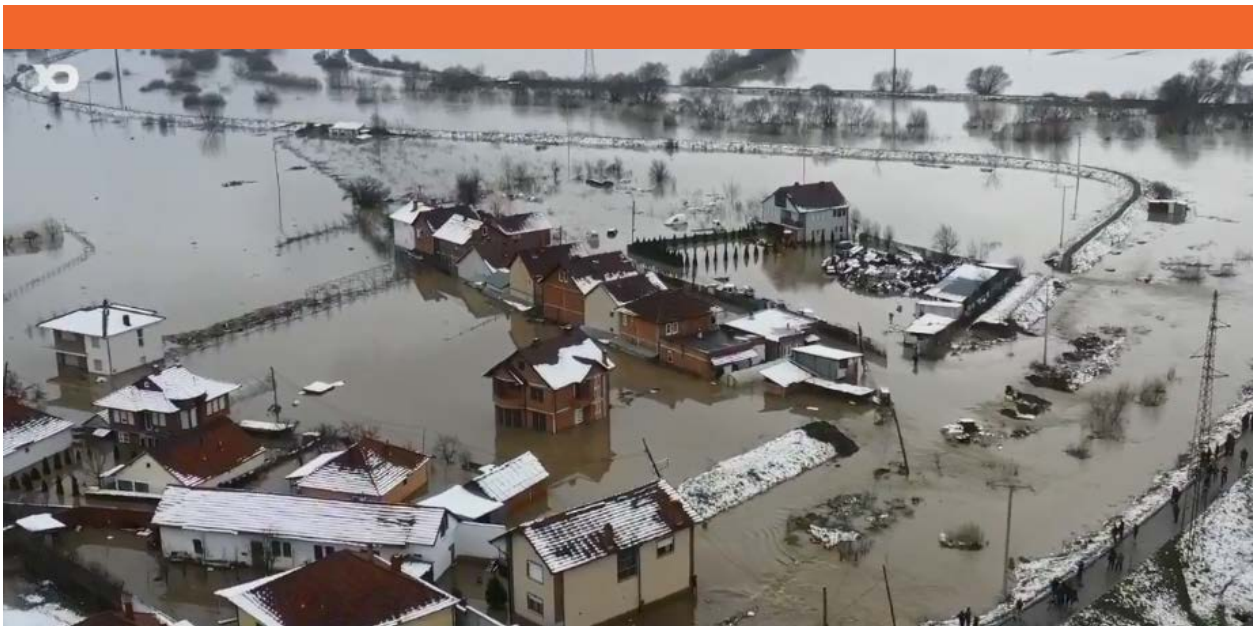

**INTERVENCIJE VATROGASACA
U OPŠTINI ĐAKOVICA**

11 Beleşke od AME

Štete nastale usled nedavnih poplava, januara 2021. godine, iznosile su 518.053,00€ u opštini Vučitrn i 564.960,50 € u opštini Đakovice.

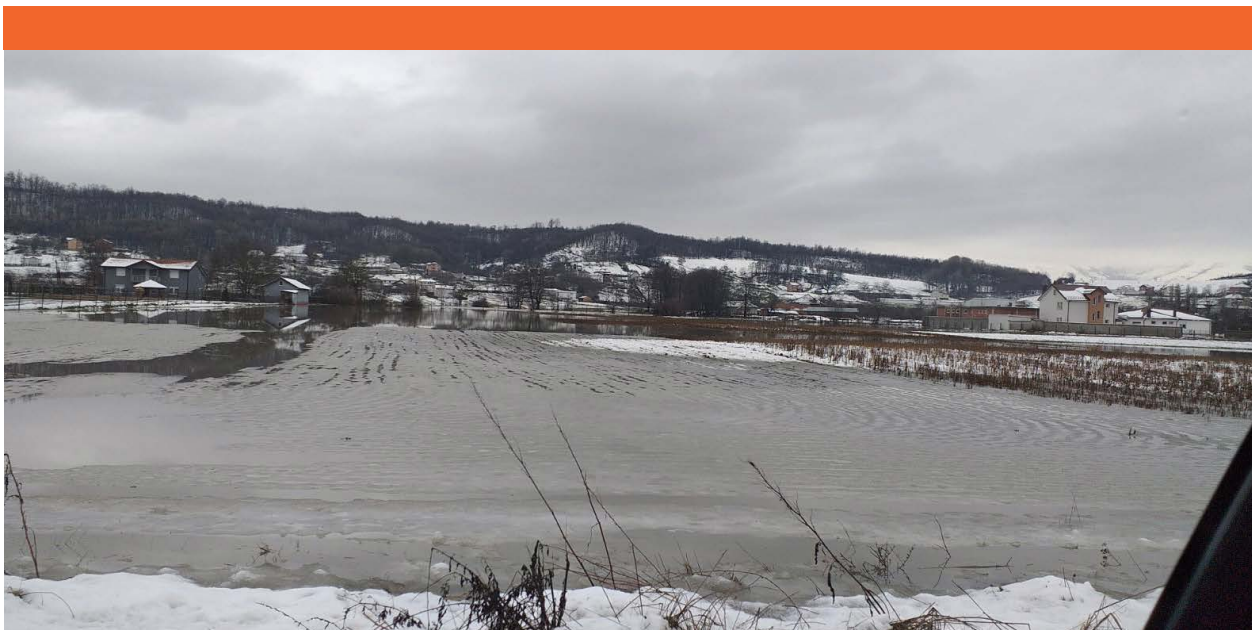
Slika 1. Nedavne poplave u Vučitrnu, januar 2021¹²

Slika 2. Padavine u Đakovici¹³

12 Poplave od propadanja reka, ref: <https://kallxo.com/lajm/permbytjet-nga-degradimi-i-lumenjve/>

13 <https://kallxo.com/lajm/foto-vershimet-ne-gjakove-qindra-hektare-te-permbytura-nga-uji/>

Slika 3. Padavine u Đakovici ¹⁴

Opštine, pored jedinica za prvi odgovor, takođe imaju raspoložive kompanije koje pomažu u tehničkom aspektu kad god to opština zahteva. Tokom januara 2021. bilo je slučajeva kada opštine nisu uspele da upravljaju poplavnim situacijama sopstvenim kapacitetom, u kom slučaju su zatražile podršku od centralnog nivoa.

Prema hidrolozima sa Kosovskog Hidrometeorološkog Instituta, nedavne poplave na Kosovu trebale bi biti znak za uzbunu vlastima da preduzmu mere za sprečavanje takvih nepogoda pripremom srednjoročnih i dugoročnih planova održavanja reka.¹⁵

Strategija za smanjenje rizika od nepogoda i Akcioni plan 2016 - 2020 navode da nedostaju tehnički i organizacioni institucionalni kapaciteti za upravljanje rizikom od prirodnih i drugih nepogoda, uključujući sistem ranog upozoravanja i spremnosti.¹⁶ To je zbog nedostatka međuinstitucionalne¹⁷ koordinacije i nedostatka dokaza za nepogode koje su se dogodile poslednjih godina.

Iako su preduzete neke institucionalne aktivnosti vezane za upravljanje i odgovor nepogodama na Kosovu, postoje naznake da se upravljanje nepogodama ne sprovodi efikasno. Stoga, navedeni pokazatelji poslužili su za pokretanje revizije sistema za prevenciju i odgovor u vanrednim situacijama u našoj zemlji.

¹⁴ <https://kallxo.com/lajm/foto-vershimet-ne-gjakove-qindra-hektare-te-permbytura-nga-uji/>

¹⁵ <https://kallxo.com/lajm/permytjet-nga-degradimi-i-lumenjve/>

¹⁶ Strategija i akcioni plan za smanjenje rizika od nepogoda i plan akcije 2016 – 2020

¹⁷ Strategija i akcioni plan za smanjenje rizika od nepogoda i plan akcije 2016 – 2020

2. Ciljevi i pitanja revizije

Cilj ove revizije je da se proceni da li su Agencija za za Upravljanje u Vanrednim Situacijama i druge relevantne institucije uspele da uspostave odgovarajući sistem koji efikasno obezbeđuje sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama sa fokusom na poplave u Republici Kosovo.

Sledeća pitanja su postavljena da bi se dali odgovori oko cilja revizije:

Glavno revizorsko pitanje:

Da li su odgovorne institucije preduzele sve potrebne radnje kako bi osigurale efikasno upravljanje radi sprečavanja vanrednih situacija usredsređenih na poplave i odgovor na njih?

Pod revizijska pitanja:

- 1. Da li su odgovorne institucije uspele da preduzmu odgovarajuće mere za sprečavanje nepogoda (poplava)?*
- 2. Koje akcije su preduzele AME i druge institucije da bi se pravilno upravljali poplavama koje su se dogodile?*
- 3. Koliko su aktivnosti AME koordinirane sa drugim relevantnim institucijama kako bi se osiguralo efikasno upravljanje vanrednim situacijama?*

Ova revizija je obuhvatila period 2019., 2020. do januara 2021. Fokus revizije bile su aktivnosti koje je sprovodio AME u okviru MUP-a, Situacioni Centar u okviru SBK-a, SBK-a i odabranih opština. Opštine Đakovica i Vučitrn su odabrane uzimajući u obzir učestalost nepogoda koje su se dogodile za period obima ove revizije.

Detaljna metodologija revizije primenjena tokom ove revizije, kriterijumi revizije i obim revizije predstavljeni su u *Prilogu 1*, dok je detaljan opis sistema i odgovornosti relevantnih strana predstavljeni u *prilogu 2* ovog izveštaja.

3. Nalazi Revizije

Na ovom poglavlju su prikazane nalaze revizije koji se odnose na sistem prevencije i odgovor u vanrednim situacijama.

Nalazi su rezultat analize i procene dokumentacije, revizija procesa, intervju sa odgovornim službenicima, ispitivanja i fizičkih posmatranja na terenu. Oni su služili za davanje zaključaka koji su predstavljeni u *Poglavljju 4* i preporuka za poboljšanje sistema koji su predstavljeni u *Poglavljju 5*.

3.1. Strateški dokumenti za sprečavanje i odgovor u vanrednim situacijama

3.1.1. Strategija bezbednosti Republike Kosovo nije ažurirana od 2010. godine

*Strategiju bezbednosti treba redovno razmatrati i prilagođavati promenljivim okolnostima*¹⁸. Savet Bezbednosti Kosova, u koordinaciji sa Predsednikom Republike Kosovo, vodi postupak razmatranja trenutne Strategije Nacionalne Bezbednosti i izrađuje novu Strategiju Nacionalne Bezbednosti koju treba da odobri Vlada i podnese Skupštini na konačno odobrenje. Razmatranje i prezentacija nove Strategije Nacionalne Bezbednosti na odobrenje treba da se izvrši najkasnije do kraja septembra 2014.¹⁹

Strategija Bezbednosti Republike Kosovo na nacionalnom nivou je dokument koji je 2010. godine izradio Savet Bezbednosti Kosova. Ovaj dokument utvrđuje strateške ciljeve državne bezbednosti i predstavlja ministarstva i agencije koje su posvećene njihovom postizanju. Pored toga, identifikuje sigurnosne izazove i raspravlja o načinima na koje im se ministarstva, agencije i građani mogu zajedno obratiti.²⁰

U Strateškom Analiziranju Sektora Bezbednosti iz 2014. godine preporučeno je da se iste godine razmatra i izradi nova Bezbednosna strategija, ali je izrada nove Strategije započeta tek tokom 2017 godine. Do maja 2021. Strategija nije završena i odobrena kao završni dokument.

Područje vanrednih situacija do usvajanja novog dokumenta ostaje u dokumentu iz 2010. godine koji možda neće odražavati nove okolnosti u oblasti upravljanja vanrednim situacijama, posebno s obzirom na neizvesnosti koje postoje u podeli odgovornosti glavnih aktera.

¹⁸ Strategija Bezbednosti Republike Kosovo 2010, ref: <https://bit.ly/3u8MZGk>

¹⁹ Vlada Republike Kosovo - Analiziranje Strateškog Razmatranja Sektora Bezbednosti Republike Kosovo, mart 2014, ref: <https://bit.ly/3yuIx8b>

²⁰ Strategija Bezbednosti Republike Kosovo 2010, ref: <https://bit.ly/3u8MZGk>

3.1.2. Nacionalni plan odgovora nije ažuriran od 2010. godine

Svaka državna institucija, opština, preduzeće i druga organizacija treba²¹ da izradi planove zaštite, spašavanja i pomoći. Ovi planovi su izrađeni za faze prevencije, odgovor i oporavka koje su izrađene na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Izrada ovih planova vrši se u saradnji sa AME i oni bi trebali redovno da se razmatraju. Sprovođenje Nacionalnog Plana Odgovora (NPO) treba da se održi četiri meseca nakon datuma objavljivanja. Na kraju ovog perioda, MUP će sprovesti jednogodišnje razmatranje radi procene procesa primene i davanja preporuka ministru o neophodnim poboljšanjima NPO-a. Nakon ovog razmatranja, ovaj dokument će se razmatrati i objavljivati svake četiri godine. Prema propisima, NPO se treba razmotriti svake dve godine²².

Nacionalni plan odgovora je plan za sve vrste rizika, koji pruža strukturu i mehanizme za politike na nacionalnom nivou i za operativnu koordinaciju upravljanja incidentima. Svrha plana je uspostaviti sveobuhvatan nacionalni pristup upravljanju incidentima svim rizicima u čitavom spektru aktivnosti prevencije, pripravnosti, odgovor i oporavka.

Plan odgovora za celu zemlju izrađen je 2010. NPO do sada nije pregledan ili ažuriran. U tu svrhu su date preporuke Situacionog Centra i Američke Ambasade.

Iako bi NPO trebao da se razmatra i objavi najmanje svake četiri godine, prema samom NPO-u, dok prema uredbe treba da se razmatra svake dve godine, prema predstavnicima AME-a, takav zahtev se nije primio do januara 2021. godine relevantne institucije, ni u AME ni u MUP-u nisu se smatrale potrebnim da se razmatraju.

Nacionalni plan odgovora nije našao sprovođenje u mnogim intervencijama koje su preduzete tokom nepogoda, prema procenama koje je Situacioni Centar dao Premijeru. Ovaj nerevidirani plan u većini slučajeva otežavao je rad odgovornih institucija i stavljaajući u dilemu nadležnosti institucija koje su im garantovane zakonom.

Tokom revizije primećeni su neki nedostaci tokom primene NPO-a za poslednje poplave, koji su predstavljeni u nastavku:

1. Neizvesnost u podeli odgovornosti za koordinaciju aktivnosti u institucijama centralnog nivoa

Razvoj i primena pripravnosti za vanredne situacije zahtevaju jake mehanizme koordinacije koji uključuju multisektorsko učešće i partnere. Koordinacija između svih partnera ključna je za svaki aspekt procesa i omogućava akterima u zajednici, lokalnim, nacionalnim, prekograničnim i međunarodnim, da rade na zajedničkim ciljevima u okviru zajedničkog procesa planiranja. Prioriteti za jačanje pripravnosti za vanredne situacije treba da budu jasno opisani u planu odgovor; odgovornosti i njihove odgovornosti treba da budu jasno identifikovane.²³

21 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova reagovanja u hitnim slučajevima1, član 28, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>,

22 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova reagovanja u hitnim slučajevima1, član 28, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>,

23 World Health Organisation 2017, Strateški Okvir za Pripravnost za Vanredne Situacije, ref: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254883/9789241511827-eng.pdf;jsessionid=2839365893FC6D4A7F6732FC42694C7F?sequence=1>

Među odgovornostima AME-a definisanim na snazi²⁴, je odgovornost za koordinaciju organizacije struktura za zaštitu, spasavanje i pomoć i drugih službi. Takvu odgovornost za koordinaciju operativnih²⁵ aktivnosti na celom Kosovu za upravljanje krizama, zakonodavstvo definiše Situacioni Centar koji deluje u okviru Saveta Bezbednosti Kosova.

AME pokriva koordinacioni deo sve dok se ne pojavi potreba za dodatnom podrškom, u kom slučaju aspekt koordinacije kapaciteta prelazi u Situacioni Centar gde je osnovana operativna grupa za upravljanje vanrednim situacijama sa članovima koji predstavljaju relevantne institucije, uključujući AME i KBS.

Obe institucije su pozvane kao koordinatori u procesu upravljanja vanrednim situacijama, ali nije jasno definisano za koje delove koordinacije je odgovorna svaka od njih. U tu svrhu SC i Američka Ambasada dale su preporuke, ali do maja 2021. godine, pošto razmatranje NPO-a nije urađeno, ovo pitanje nije adresirano. Ova neizvesnost dovela je do toga da stranke koje traže hitnu pomoć nisu sigurne kojoj instituciji da se obrate za pomoć u vanrednim situacijama sa poplavama.

2. Nedostatak jasnog plana komunikacije i zajedničkog sistema komunikacije između strana uključenih u proces odgovor.

*Upravljanje nivoom incidenata olakšava komunikaciju kroz razvoj i upotrebu zajedničkog komunikacionog plana, procesa interakcije u komunikaciji i sistema koji uključuju glasovne i podatkovne veze. Integrisane komunikacije pružaju i održavaju kontakte između incidentnih izvora, omogućavaju vezu između različitih nivoa vlasti, postižu svest o situaciji i olakšavaju razmenu informacija.*²⁶

Tokom odgovor u vanrednim situacijama kada je potrebna SC podrška, centar prima obaveštenje od jedinica Policije Kosova (PK) umesto od onih jedinica za odgovor koje su strane sa direktnim odgovorom tokom upravljanja poplavama. Takođe, tokom zajedničkih intervencija između KP/PVSJ/KBS, jedinice ovih institucija nemaju mogućnost direktne međusobne komunikacije putem elektronskih uređaja²⁷.

Institucije za odgovor/koordinaciju²⁸ nemaju jasan plan komunikacije tokom upravljanja vanrednim situacijama i ne postoji zajednički sistem komunikacije za sve strane u odgovoru na incident.

Nedostatak komunikacionog plana nepotrebno produžava lanac komunikacije, što dovodi do kašnjenja u procesu odgovor na vanredne situacije. Iako nedostatak zajedničkog komunikacionog sistema onemogućava daljinsku komunikaciju između jedinica, što otežava proces odgovor. Kao i u slučaju poplava iz januara 2021. godine, opština Đakovica je zatražila

24 Zakon Br. 04/L-230 za Agenciju Emergentnog Menadžiranja, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9376>

25 Zakon Br. 03/L-050 O Osnivanju Saveta Bezbednosti Kosova, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2521>

26 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem Upravljanja Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

27 Prenosne tehnologije i opreme obezbeđuju efikasnu integraciju, transport i primenu komunikacionih Sistema. To uključuje standardizovano zakazivanje radio kanala koje pomaže osoblju incidenta da interveniše u incidentu.

28 AME, PVSJ, KBS, KP

pomoć putem tehničke pomoći putem AME-a putem elektronske pošte, dok AME nije uspeo da odgovori na ovaj zahtev.

U 2011. godini započela je priprema za projekat "Integrisani sistem komunikacije u sektoru bezbednosti", od strane Sekretarijata Saveta Bezbednosti Kosova, ali do maja 2021. godine ovaj sistem nije završen.

3. Nedostatak jasne definicije i prenosa komande za Incidente tokom zajedničkih odgovora

Zajednička Komanda poboljšava jedinstvo napora u upravljanju incidentima u više nadležnosti ili među agencijama. Upotreba Objedinjene Komande omogućava jurisdikcijama i onima koji imaju funkcionalna ovlašćenja ili odgovornost za incident da zajednički upravljaju i usmeravaju incidentnim aktivnostima uspostavljanjem zajedničkog skupa ciljeva, strategija i objedinjenih akcija odgovor na incidente. Međutim, svaki partner koji učestvuje zadržava ovlašćenja i odgovornost za svoje osoblje i druge resurse, a svaki član jedinstvene komande odgovoran je za obaveštavanje ostalih članova jedinstvene komande. 29 U slučaju prenosa komande, proces treba da uključuje briefing (uputstva sa svim suštinskim informacijama) za nastavak sigurnih i efikasnih operacija.³⁰

Komanda za Incidente je odgovorna za sve aktivnosti u incidentu, uključujući razvoj strategija i taktika, kao i za naređivanje i puštanje resursa. Takođe, ova komanda ima punu odgovornost i ovlašćenja za izvođenje operacija u incidentu i odgovorna je za upravljanje svim operacijama na mestu događaja.

U dve opštine odabrane u ovoj reviziji, tokom zajedničkih intervencija KBS /PVSJ, nije postojala jasna definicija Komande Incidenta ili formalnog prenosa Komande i nije bilo Zajedničke Komande dodeljene jedinicama za odgovor. Nedostatak jasne definicije Komande Incidenta tokom zajedničkih reakcija rezultat je nedostatka jasnog plana koji pruža neophodna uputstva o tome kako odrediti i preneti Komande Incidenta tokom ovih reakcija.

Kao rezultat, reaktivne stranke su tokom incidenata delovali nezavisno jedni od drugih, što je ometalo proces zajedničkog odgovor, istovremeno ometajući koordinaciju i komunikaciju između strana uključenih u odgovoru.

29 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem Upravljanja Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

30 Integrisani Sistem Upravljanja Vanrednim Situacijama 2010, ref: <https://ame.rks-gov.net/content/templates/ame/uploads/2020-10/SIME%20i%20Miratuar.pdf>

3.2.Procena rizika na nivou države i istorijski podaci o prirodnim i drugim nepogodama

3.2.1.Dokument o proceni rizika od prirodnih i drugih nepogoda nije ažuriran od 2016. godine

Procena rizika od prirodnih i drugih nepogoda identifikuje pretnje od rizika u Republici Kosovo, kao i procenu njihovog stepena rizika. AME je dužno da svake tri godine, ili po potrebi i češće, procenjuje rizik stanovništva, materijalnih, kulturnih i ekoloških dobara od prirodnih i drugih nepogoda. Ostali nosioci procene u ovom slučaju opštine, dužni su da usklade svoje procene sa procenom na nacionalnom nivou.³¹

AME-Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama

AME je dužna da proceni rizik stanovništva, materijalnih, kulturnih i ekoloških dobara od prirodnih i drugih nepogoda na nacionalnom nivou. Procena rizika od prirodnih i drugih nepogoda na nivou zemlje koju je MUP razvila u saradnji sa AME objavljena je u julu 2016. Ovaj izveštaj uključuje i procenu rizika od poplava, gde su se prema izveštaju poslednje poplave dogodile u aprilu 2014. godine. Ovaj izveštaj sadrži mape koje prikazuju područja pogođena poplavama, glavne uzroke poplava na Kosovu, faktore pogoršanja, moguće scenarije, posledice, periode rizika od poplava, itd.

Prema godišnjem planu rada AME za 2021. godinu, planirano je osnivanje radne grupe koja će procenjivati rizike od prirodnih i drugih nepogoda na nivou zemlje gde se očekuje da će biti završena do kraja 2021. Od 2016. godine AME nije ažurirao dokument o proceni rizika na nacionalnom nivou.

Prema navodima institucije, razlog zašto se na nacionalnom nivou poslednjih godina ne izrađuje plan procene rizika je čekanje na promenu uredbe o metodologiji za izradu procene rizika koja je stupila na snagu 24. novembra 2020. godine. Iako je AME-ovim planom rada za 2019. i 2020. godinu predviđena izmena ove uredbe, ona je odgođena zbog česte promene vlade i pojave pandemije Covid-19. Oni su već u procesu uspostavljanja radne grupe za izradu pregleda procenivačkog dokumenta.

Procena rizika na nacionalnom nivou kao ključni deo za sprečavanje nepogoda u zemlji, ako se ne ažurira češće, onemogućava predviđanje nepogoda i mogućih posledica, a nemoguće je predložiti i odgovarajući nivo zaštite protiv relevantnih rizika i preventivnih mera za zaštitu, spasavanje i pomoć. Ostali nosioci procene dužni su da usklade svoje procene sa procenom na nacionalnom nivou ne mogu izvesti tačne zaključke o vrstama nepogoda koje prete opštinskoj zajednici.

31 Uredba Br. 28/2012 O metodologiji izrade procene rizika, član 19, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10293>

3.2.2. Istorijski podaci o prirodnim i drugim nepogodama su nepotpuni

Baza podataka DisInventar (sistem popisa nepogoda) sa istorijskim podacima je instrument koji pomaže u sistematskoj analizi trendova nepogoda i njihovih uticaja. Uz povećano razumevanje trendova nepogoda i njihovih uticaja, mogu se planirati bolje mere sprečavanja, ublažavanja i pripremljenosti za smanjenje uticaja nepogoda na zajednicu.³²

Departman za prevenciju u okviru AME ima za cilj smanjenje rizika koji mogu ugroziti zemlju od prirodnih i drugih nepogoda. Jedan od načina na koji se ova prevencija vrši je procena rizika, takođe zasnovana na istorijskim podacima. Najnovija baza podataka sa istorijskim podacima "Desinventar Kosova" stvorena je 2015. godine koja prati glavne rizike od prirodnih i drugih nepogoda na Kosovu. Putem ove baze podataka mogu se planirati bolje preventivne akcije analizom trendova nepogoda i njihovog punog uticaja na sistemsko upravljanje. Baza podataka je dopunjena i ažurirana podacima u 2019. godini od osam opština koje su poslale informacije o nepogodama koje su se dogodile, ali nisu kompletirane za celu opštinu. Dok za 2020. godinu nema podataka u sistemu.

Baza podataka DesInventar je operativna i dostupna samo u okviru vladine mreže, međutim nedostaju kompletni podaci u ovoj bazi podataka za sve opštine za 2019. i 2020. To je rezultat ne prijavljivanja svih opština u Jedinstvenom Sistemu Statističkog Izveštavanja (SURS) koji služi za evidentiranje svih incidenata i njihovog izveštavanja na regionalnom i centralnom nivou. Opština Đakovica prosleđuje podatke o nepogodama koje se dešavaju u operativnom centru Peći, a putem jedinstvenog sistema statističkog izveštavanja (SURS) direktno se izveštava AME-u. S druge strane, opština Vučitrn ne koristi SURS sistem za evidentiranje ovih podataka u odsustvu obuke o korišćenju ovog sistema.

Nedostatak podataka o prirodnim i drugim nepogodama na Kosovu predstavlja problem za buduće procene rizika jer nije obavešten o tome kako i gde su se te nepogode dogodile. Nedostatak potpunih podataka u bazi podataka DesInventar i sistemu SURS izazvao je poteškoće u odražavanju opšte situacije o prirodnim i drugim nepogodama.

³² Sistem DesInventar, ref: http://desinventar.cimafoundation.org/what_is.html

3.3. Praćenje aktivnosti sprečavanja i odgovora na nepogode i merenje učinka Vatrogasnih Jedinica

3.3.1. Nedostatak praćenja aktivnosti prevencije i odgovora od prirodnih i drugih nepogoda

Opštine treba da³³ sastave planove zaštite, spasavanja i pomoći. Ovi planovi su osmišljeni za faze prevencije, odgovor i oporavka koji su izrađeni na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Izrada ovih planova se radi u saradnji sa AME i treba ih redovno razmotriti³⁴. Za slučajeve koji ne sprovode ove mere predviđene su novčane kazne za kršenje zaštitnih mera od nepogoda³⁵ prema stepenu prekršaja.

AME nije verifikovalo stanje u opštinama u pogledu posedovanja dokumenta o riziku i plana odgovora.

Poslednja poseta AME opštinama radi razmatranja dokumenta o procenama rizika bila je 2018 godine. Podaci iz izveštaja predstavljeni su u donjoj tabeli:

Tabela 1: Rishikimi i dokumentit mbi vlerësimin e rrezikshmërisë nga AME për komunat

Dokument o proceni rizika	Posete u 38 opština tokom 2018. godine
Izrađen i odobren	4 opštine
Izrađen i ne odobren	4 opštine
Izrađen i ažuriran	8 opštine
Izrađen i ne ažuriran	13 opštine
Ne izrađen	9 opštine

Svrha ove posete bila je procena i analiza stanja u oblasti prevencije i izrade, kao i unifikacije dokumenata na lokalnom nivou u skladu sa važećim zakonima, propisima i administrativnim uputstvima. Takođe su obrađene, analizirane i procenjene sledeće oblasti: organizaciona struktura, osoblje i funkcionisanje relevantnih direkcija u oblasti prevencije, organizacije, pripremljenosti i funkcionisanja struktura za zaštitu, spasavanje i pomoć na lokalnom nivou.

Naša analiza putem upitnika poslata u 38 opština, od kojih smo dobili odgovore iz 35 opština, dok opštine Prizren, Peć i Istok nisu odgovorile, tokom kraja 2020. godine u vezi sa

33 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama izrade planova odgovora u vanrednim slučajevima1, član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>

34 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama izrade planova odgovora u vanrednim slučajevima1, član 21, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12509>,

35 Zakon 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, član 116-119, Ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

dokumentima za procenu rizika na lokalnom nivou i planovima zaštite , spasavanje i pomoć, predstavljeno je u nastavku:

Tabela 2: Analiza e ZKA mbi dokumentet për vlerësim të rreziqeve të hartuara nga komunat.

Dokument	Analiza iz upitnika poslata u 35 opština
Izradili su dokumenat za procenu rizika	6 opštine
Izradili su plan za zaštitu, pomoć i spašavanje	2 opštine
Izradili su dokument o proceni rizika i plan za zaštitu, pomoć i spašavanje	20 opštine
Nisu procenili rizik i nisu izradili plan za zaštitu, pomoć i spašavanje	7 opštine

Kroz ovaj upitnik smo saznali koja dokumenta opštine trenutno poseduju, u smislu sprečavanja i odgovor na vanredne situacije.

Od 2018. godine AME ne pruža informacije opštinama o statusu posedovanja osnovnih dokumenata o sprečavanju prirodnih i drugih nepogoda.

Nisu preduzete mere predviđene zakonom, poput novčanih kazni za opštine koje nisu izvršile procenu rizika i izradile planove za zaštitu, spašavanje i pomoć. To se dogodilo kao razlog za neispunjavanje položaja glavnog inspektora od strane AME, iako je prema kadrovskom planu za 2020. ovo mesto takođe je bilo predviđeno.

Nefunkcionisanje departmana inspektora izazvalo je nedostatak praćenja i kažnjavanja u opštinama koje nisu izradile opštinske operative planove za vanredne situacije.

3.3.2. Nedostatak merenja učinka Profesionalnih Vatrogasno-Spasilačkih Jedinica

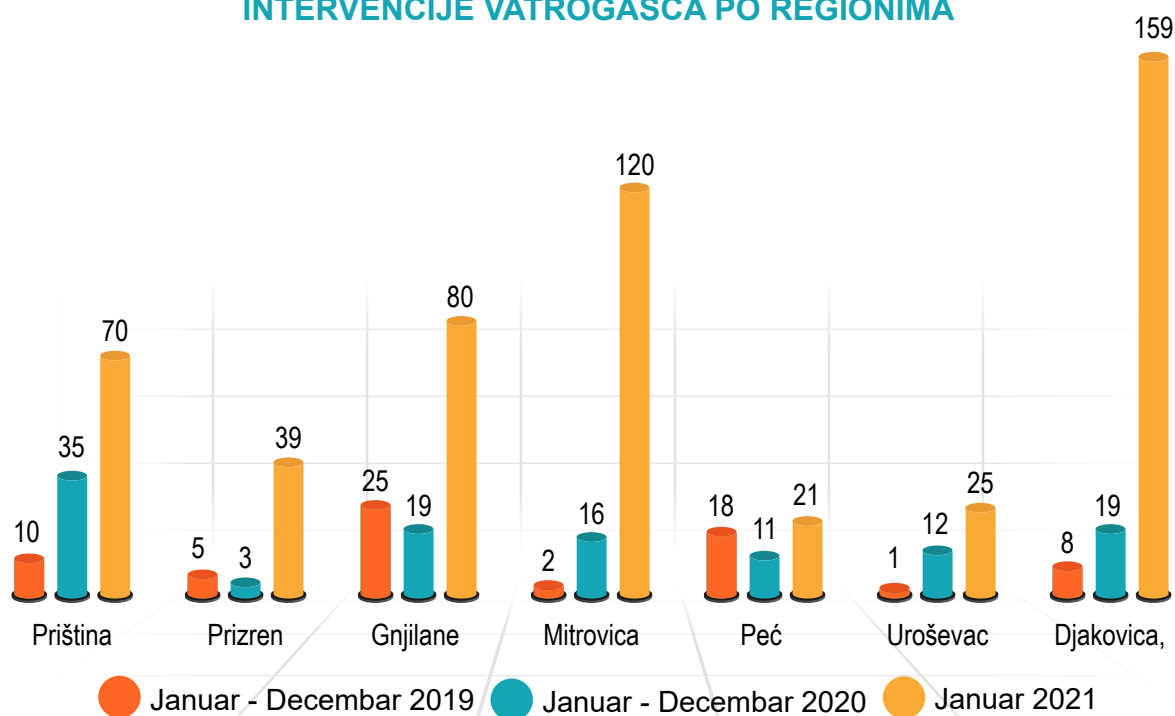
Merenje učinka je neophodno kako bi se omogućilo jedinicama da određuju osnovni nivo učinka prema pokazateljima; da bi postavili ciljeve na osnovu trenutnih učinaka; da bi se potvrdilo jaz između željenih ciljeva i trenutnih nivoa učinaka; da se prati napredak ka postizanju ciljeva; upoređivanje učinaka među jedinicama; da identifikuju probleme i moguće uzroke; i planiranje budućnosti. Merenje vatrogasnih jedinica prema istim pokazateljima omogućava lakšu primenu dobrih praksi.³⁶ Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da nadgleda izvršavanje dužnosti agencije i vatrogasno -spasilačkih jedinica koje deluju u opštinama.³⁷

Profesionalne Vatrogasno-Spasilačke Jedinice (PVSJ) su među prvima koji su pružili pomoć i spašavanje u slučaju poplava. Upravljanje³⁸ ovih jedinica radi Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama (AME) u saradnji sa odgovarajućim opštinama u kojima se te jedinice nalaze. Ove jedinice mesečno i godišnje izveštavaju Departmanu za Vatrogasno -Spasilačku službu u AME-u.

Broj intervencija gašenja požara u slučajevima poplava po regionima za 2019. - januar 2021. prikazan je na grafikonu 3.

Grafikon 3: Intervencije PVSJ-a po regionima³⁹

INTERVENCIJE VATROGASCA PO REGIONIMA

36 Nacionalno Udruženje za Zaštitu od Požara - Operativne Mere Vatrogasne Službe, ref: <https://nfpa.org/-/media/Files/Membership/member-sections/Metro-Chiefs/Urban-Fire Forum/2018/2018UFFPerformanceMeasures.ashx>

37 Zakon Br. 04/-L-049 O Vatrogastvu i Spašavanju, Član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2778>

38 Zakon Br. 04/-L-049 O Vatrogastvu i Spašavanju, Član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2778>

39 Informacije iz AME-a

Intervencije vatrogasaca u slučajevima poplava tokom 2020. povećane su za 67% u odnosu na 2019. godinu, dok je samo u januaru 2021. godine broj intervencija u slučajevima poplava drastično porastao u odnosu na prethodne godine.

Regioni sa najčešćim intervencijama u slučajevima poplava u periodu 2019. - januara 2021. bili su region Đakovice i Mitrovice (odnosno opština Vučitrn).

Za period 2019.-2020. nije vršeno merenje nivoa učinka ovih jedinica prema definisanim pokazateljima. Međutim, AME je obavilo posete radi praćenja određenih jedinica, koje se smatraju dovoljnim za ovu svrhu, ali nije izvršeno takvo merenje učinka za sve jedinice, što je važno za identifikaciju problema i eventualnih uzroka i planiranje za budućnost.

U nedostatku merenja učinka, odstupanja vatrogasnih jedinica u odnosu na intervencije mogu proći nezapaženo i ne mogu se preduzeti potrebne korektivne radnje.

3.3.3. Nedostatak izveštaja nakon akcije

Komanda Incidenata među svojim funkcijama takođe ima izvučene lekcije naučene iz upravljane situacije kroz izveštaje o proceni nakon incidenta. Kako se naponi za upravljanje incidentima razvijaju, dodatno vreme za upravljanje, osoblje, informacioni sistemi i tehnologije omogućavaju detaljnije planiranje i katalogiziranje događaja i naučenih lekcija.⁴⁰

Proces odgovora obično se dešava odmah, sa uključenim nekoliko strana kako bi se postigla što manja šteta. Nakon procesa odgovora, kroz evaluacione izveštaje, identifikuju se nedostaci koji su pratili proces i daju se preporuke za poboljšanje ovih nedostataka.

Opštine Vučitrn i Đakovica nisu uspele da sastave izveštaje o proceni intervencija za slučajeve poplava 2019. - januar 2021. Do sada se ne smatra potrebnim da se sastave takvi izveštaji.

Nedostatak izveštaja o proceni nakon situacije sa poplavama učinilo je da se nedostaci uopšte ne rešavaju i da se ne preduzmu korektivne mere za njih.

40 Savezna Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem za Upravljanje Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

3.3.4. Dokument o proceni rizika i plan zaštite, spašavanja i pomoć nisu dostavljeni u Skupštini Opštine za odobrenje.

Opštine treba da⁴¹ sastavi planove zaštite, spašavanje i pomoć. Ovi planovi su osmišljeni za faze prevencije, odgovor i oporavka koji su izrađeni na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Opštine su dužne da svoje procene rizika usklade sa procenom rizika na nacionalnom nivou. Procenu rizika na lokalnom nivou izrađuje nadležno opštinsko telo, u obliku nacrt, koji se šalje AME-u na stručno i suštinsko razmatranje, dobija mišljenje od AME-a, a zatim nastavlja na odobrenje⁴² u Skupštini Opštine⁴³.

Opština Đakovica

U okviru opštine Đakovica radi Uprave za Zaštitu i Spašavanje (UZS) gde je jedna od mnogih odgovornosti ove uprave da identifikuje, analizira i proceni rizike izazvane prirodnim nepogodama. Tokom 2009. godine, ova direkcija je učestvovala u obuci koju je održalo AME u vezi sa izradom dokumenta o proceni rizika. Od ove obuke izrađen je dokument o proceni rizika u skladu sa dokumentom na nivou zemlje iz 2009. Prema AME tokom posete opštini Đakovica 2018. godine, uprava u ovoj opštini ima dokument o proceni rizika koji je izradila i odobrila Skupština Opštine 2012. godine, dok je 2018. godine ažurirana.

UZS takođe je izveštavao o kritičnim tačkama u rekama Erenik, Krena i Lukac, pojašnjavajući istoriju lokacija na novonastalim rizicima i preporučujući kako dalje i koje mere bezbednosti treba preduzeti. Ovaj izveštaj takođe otkriva uzroke i opšte karakteristike poplava u opštini Đakovica. Na osnovu procena rizika i njihovog smanjenja, projekat izgradnje zida na reci Krena izvršen je 2015. godine. Opština Đakovica je, uz finansijsku podršku i izvođenje radova Ministarstva Životne Sredine i Prostornog Planiranja, uspeła da sanira obalu reke Krena izgradnjom zaštitnih zidova (radovi izvedeni tokom 2015-2017 god.).

Tokom 2018-2019 godine, UZS je preduzeo mere za sprečavanje poplava na lokacijama koje su procenjene kao kritičnije i sa potencijalom poplava. Takođe 2020. godine, ugovaranjem ekonomskog operatera, izvršena je intervencija na najkritičnijim tačkama za sprečavanje poplava duž reke Krena i Lukac. Dokument o proceni rizika, iako je ažuriran 2019. godine, nije poslat Skupštini Opštini za odobrenje.

Opština Đakovica je ažurirala plan odgovor za godinu 2018. Ovaj plan sadrži informacije o prognozama i razmatranjima za planiranje, uloge i odgovornosti u upravljanju vanrednim situacijama, subjektima za odgovor u vanrednim slučajevima, itd. Ovaj plan je osmišljen za faze prevencije, odgovora i oporavka.

Deo ovog plana izrađen je u saradnji sa AME. Iako nije ažuriran 3 godine, iz operativnog dela ovaj plan je funkcionalan, dok je iz kadrovskog dela je pretrpeo promene koje još nisu ažurirane.

41 Uredba br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova reagovanja u hitnim slučajevima¹, član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>

42 Zakon o Lokalnoj Samoupravi član 12, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2530>

43 Uredba br. 28/2012 O metodologiji izrade procene rizika, član 17, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10293>

Iako je opština Đakovica ažurirala dokument o proceni rizika 2019. godine i opštinski plan odgovora 2018. godine, ovi dokumenti nisu poslani Skupštini Opštini za odobrenje.

U nedostatku radnog mesta inspekcije za elementarne nepogode, nisu izrečene nikakve obavezne mere javnim ustanovama i privatnim preduzećima u opštini koja ne poseduju ove dokumente. Izrada ovih dokumenata vrši se uključivanjem procena rizika i planova odgovora entiteta, institucija, preduzeća, poslovne ekonomije, NVO-a i drugih oblasti i entiteta. Stoga je opština u izradi ovih dokumenata postupila jednostrano koristeći svoje podatke i bez informacija drugih institucija u opštini, što nije pravilno popunjeno. Iz tog razloga oni nisu poslani Skupštini Opštini za odobrenje.

Dokumenti koje Skupština Opštine nije odobrila ne mogu biti efikasni u njihovoj primeni. Zahtevi koje opštinski plan odgovora može imati na osnovu dokumenta o proceni rizika ne mogu se ispuniti ako ga opština ne odobri.

Opština Vučitrn

Unutar opštine Vučitrn je Uprava za Zaštitu i Spašavanje (UZS) gde je jedna od brojnih nadležnosti ove uprave da proceni stepen rizika u opštini i istovremeno preduzme mere za sprečavanje i izbegavanje opasnosti. Planom rada UZS za 2019. godinu predviđeno je ažuriranje dokumenta za procenu rizika od prirodnih i drugih nepogoda. Dokument o proceni rizika u opštini Vučitrn izrađen je 2014. godine. Ovaj dokument sadrži obimne informacije i procene rizika od poplava, suša, tehničko-tehnoloških nepogoda, požara u stambenim zgradama i poljskih požara, zagađenja životne sredine, kao i preventivne mere za ove rizike. Ovaj dokument takođe uključuje mapu opštine Vučitrn, mapu reka u Vučitrnu, mapu planina, mapu područja koja su najugroženija od zemljotresa na Kosovu, mapu naselja i raspored stanovništva, mape koje prikazuju površine poljoprivrednog zemljišta, karte lokacija i industrijskih objekata, mape koje prikazuju naselja koja su u opasnosti od poplava. Ovaj dokument takođe pruža skloništa za privremeno sklonište u hitnim slučajevima.

Planom rada UZS za 2019. godinu predviđena je izrada plana za odgovor u vanrednim slučajevima. Ovaj plan je ažuriran 2020. godine i sadrži informacije o strukturi organizacije, ekipa za odgovor u vanrednim slučajevima, glavnoj odgovornosti i okviru odgovornosti za odgovor na akcije, itd. Iako postoji dokument koji predstavlja procene rizika na opštinskom nivou i plan odgovora je ažuriran 2018. godine, ti dokumenti nisu poslani na odobrenje skupštini opštine.

Dokument o proceni rizika na opštinskom nivou ako se ne ažurira najmanje svake 3 godine, nije funkcionalan i operativan uzimajući u obzir da menja broj stanovnika, broj naselja, putnu infrastrukturu, tehnološku i saobraćajnu infrastrukturu, gradske puteve u gradu, stanje vodno-rečnih, itd.

Dokumenti koje Skupština opštine nije odobrila ne mogu biti efikasni u njihovoj primeni. Zahtevi koje opštinski plan odgovora može imati na osnovu dokumenta o proceni rizika ne mogu se ispuniti ako ga opština ne odobri.

3.4. Ljudski i tehnički resursi za odgovor u vanrednim situacijama

3.4.1. Nedovoljni ljudski i tehnički resursi za odgovor u vanrednim situacijama i neuspeh u verifikaciji psiho-fizičkih sposobnosti lica u PVSJ-u

AME i druge institucije treba da obezbede potrebne resurse za upravljanje vanrednim situacijama⁴⁴. Profesionalne vatrogasno -spasilačke jedinice mogu varirati u odnosu na procenu rizika u smislu zaštite od požara i broja stanovnika u odgovarajućim zonama odgovornosti. Broj vatrogasaca može se odrediti prema broju stanovnika i na svakih 1500 stanovnika treba imati najmanje jedan profesionalni vatrogasac⁴⁵. Ako raspoložive snage i resursi nisu dovoljni da se suočavaju sa neophodnim operacijama spašavanja i pružanja pomoći, tada će možda biti potrebno raspoređivanje Snage Bezbednosti Kosova i njihovih odbrambenih resursa⁴⁶. AME treba da ima operativnu Jedinicu za specijalizovane intervencije struktura zaštite, spašavanje i na centralnom nivou pomoć za spašavanje na vodi.⁴⁷

44 Nacionalni Plan Odgovora, str.100, Ref: https://ame.rks-gov.net/Portals/0/Files/Plani%20Reagimit%20Kombetar_14_01_11.pdf

45 Uredba Br. 16/2012 o organizacionoj strukturi profesionalnih vatrogasno-spasilačkih jedinica, član 14, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8381>

46 Zakon 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 15, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

47 Uredba (VRK) - Br. 18/2015 Za Organizaciju Strukturnih Jedinica za Zaštitu, Spašavanje i Pomoć, Prilog Br.2, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=35697>

Ljudski resursi

Na Kosovu postoji 35 vatrogasnih stanica smeštenih u 34 opštine, od kojih su 2 zbog veličine grada u Prištini. Do sada (januar 2021.) je zaposleno 766 vatrogasaca širom Kosova. Unutar vatrogasne jedinice postoje ekipe ili timovi velikog pumpanja (10 ljudi), kontrole poplava (11 ljudi), potrage i spašavanja brodom (11 aktivnih lica i 3 rezerve), koji se bave slučajevima poplava. Donja slika prikazuje mapu gradova u kojima se nalaze vatrogasne stanice.

Slika 2. Raspoređivanje profesionalnih vatrogasno -spasilačkih jedinica na nacionalnom nivou

Odlukom Vlade 2013. godine, profesionalna vatrogasno -spasilačka jedinica premeštena je sa lokalnog nivoa - opština na centralnom nivou - AME / MUP. Međutim, iako se u odluci navodi da je AME/MUP obavezana da budžetira MPU unutar nje, ovo osoblje se i dalje isplaćuje i ove plate određuju opštine, ali jedinicom upravlja AME u koordinaciji sa opštinama. Opštine su podnele zahtev za povećanje vatrogasnog osoblja, tvrdeći da je sa sadašnjim osobljem

nemoguće povećati spremnost odgovora na viši nivo, nemogućnost slanja vatrogasaca na dodatnu obuku zbog nedostatka osoblja i mnogih drugih poteškoća.

Centralni nivo organizuje jedinice strukture za zaštitu, spašavanje i pomoć za specijalizovane intervencije, kao što je jedinica za zaštitu i spašavanje iz voda⁴⁸. AME završava, sistematizuje, obučava, oprema i koristi ove jedinice. Trenutno su ove jedinice u sastavu vatrogasne jedinice i u svom radu imaju deo spasilaca na vodi. S druge strane, KBS ima Jedinicu za Traganje i Spašavanje u Vodama, koja je trenutno jedina jedinica za odgovor koja se takođe bavi delom traganja i spašavanja u dubokim vodama (ronjenje). KBS je intervenisao kao prvi odgovor za operacije traganja i spašavanja u vodi u dvanaest (12) slučajeva poplava tokom januara 2021. Tokom 2019. i 2020. nije bilo slučajeva poplava u kojima je zatražena intervencija KBS -a.

Prema važećem zakonu⁴⁹ treba da budu 1188 obučenih i spremnih vatrogasaca da odgovore, na osnovu broja rezidentnih stanovnika⁵⁰. Trenutno je 766 aktivnih vatrogasaca širom teritorije Kosova.

48 Uredba (VRK) - Br. 18/2015 Za Organizaciju Strukturnih Jedinica za Zaštitu, Spašavanje i Pomoć, član 6 ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=35697>

49 Uredba Br. 16/2012 o organizacionoj strukturi profesionalnih vatrogasno-spasilačkih jedinica, član 14, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8381>

50 Procena stanovništva za godinu 2019, ref: <https://ask.rks-gov.net/sq/agjencia-e-statistikave-te-kosoves/add-news/vleresimi-i-popullsise-2019>

Operativni centar u **opštini Đakovice** funkcioniše u **regionu Peći**.

U okviru PVSJ-a **nema** specijalizovane **vatrogasce za spašavanje u vodama**.

Opština Đakovica tokom 2020. godine tražila od Ministarstva Finansije **povećanje broja osoblja**, uglavnom **broja vatrogasca**.

Za svakih **1500 stanovnika** najmanje treba jedan profesionalni vatrogasac.

Opština Đakovica imala **43 aktivnih vatrogasca**, dok ako se referišemo zakona⁵¹ na snazi,

opština treba da ima 62 obučenih vatrogasca i spremni za reagovanje, na osnovu broja rezidentnih⁵² stanovnika u ovoj opštini.

51 Uredba br. 16/2012 o organizacionoj strukturi profesionalnih vatrogasno -spasilačkih jedinica, član 14, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8381>

52 Procena broja stanovnika za godinu 2019, ref: <https://ask.rks-gov.net/sq/agjencia-e-statistikave-te-kosoves/add-news/vleresimi-i-popullise-2019>

Operativni centar u **opštini Vučitrn** posluje u **regionu Mitrovice**.

U okviru **MPU nema** specijalizovanih **vatrogasaca** za **spašavanje na vodi**.

Deri në janar 2021 **kishte 31 zjarrfikës** aktivë, ndërsa nëse i referohemi ligjit në fuqi,

komuna duhet të ketë

41 zjarrfikës të trajnuar dhe të gatshëm për reagim, bazuar në numrin e banorëve rezidentë⁵³ në këtë komunë.

AME nije imao potrebne ljudske kapacitete za izvođenje aktivnosti traganja i spašavanja bez pomoći jedinica SBK -a. Iako je postojao zahtev za povećanje broja vatrogasaca iz opština, to nije izvršeno zbog nedostatka budžetskih sredstava.

Nedostatak ljudskih kapaciteta onemogućava podizanje spremnosti za odgovor na viši nivo i otežava brzo i efikasno delovanje i brz odgovor u slučaju prirodnih ili drugih nepogoda.

Overavanje psihofizičke sposobnosti osoba u PVSJ-u

PVSJ treba da se podleže godišnjoj verifikaciji psihofizičke spremnosti, što znači zdravstvena, mentalna i fizička spremnost. Komandant PVSJ-a je dužan da organizuje, nadgleda i evidentira obavljanje redovnih zdravstvenih pregleda⁵⁴. Kontrole i pregledi za sve kategorije vatrogasaca utvrdjeni su sporazumom zaključenim između MUP-a i Instituta za Medicinu Rada.⁵⁵

53 Procena broja stanovnika za godinu 2019, ref: <https://ask.rks-gov.net/sq/agjencia-e-statistikave-te-kosoves/add-news/vleresimi-i-popullsise-2019>

54 Administrativno Uputstvo Br. 39/2012-MUP za utvrđivanje kriterijuma psiho-fizičkih sposobnosti vatrogasaca, član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9756>

55 Administrativno Uputstvo Br. 39/2012-MUP za utvrđivanje kriterijuma psiho-fizičkih sposobnosti vatrogasaca, član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9756>

U opštinama Đakovica i Vučitrn nisu svake godine verifikovali psihofizičku sposobnost osoba u PVSJ-u da procene zdravstvenu, mentalnu i fizičku sposobnost za obavljanje poslova vatrogasaca.

Do januara 2021. godine nije postojao sporazum između MUP-a i Instituta za Medicinu Rada o kontroli i pregledima za sve kategorije vatrogasaca. Sve dok ovaj sporazum ne postoji, nemoguće je da se ova kontrola izvrši čak i ako to zatraži komandant PVSJ-a.

Ne procenjivanje psiho-fizičkih sposobnosti vatrogasaca može predstavljati problem u obavljanju poslova tokom odgovor u hitnim slučajevima. U tim procenama se navodi da pregledano lice može ili ne može da obavlja dužnosti i obaveze vatrogasca, navodeći koje obaveze ili zadatke je ograničen da obavlja.

Tehnički kapaciteti

Za izvođenje vatrogasnih i spasilačkih akcija vatrogasci treba posedovati ličnu i zajedničku zaštitnu opremu, tehničku opremu i opremu za gašenje požara i spašavanje.⁵⁶

U svim PVSJ-ima na Kosovu ima oko
241 vatrogasno vozilo

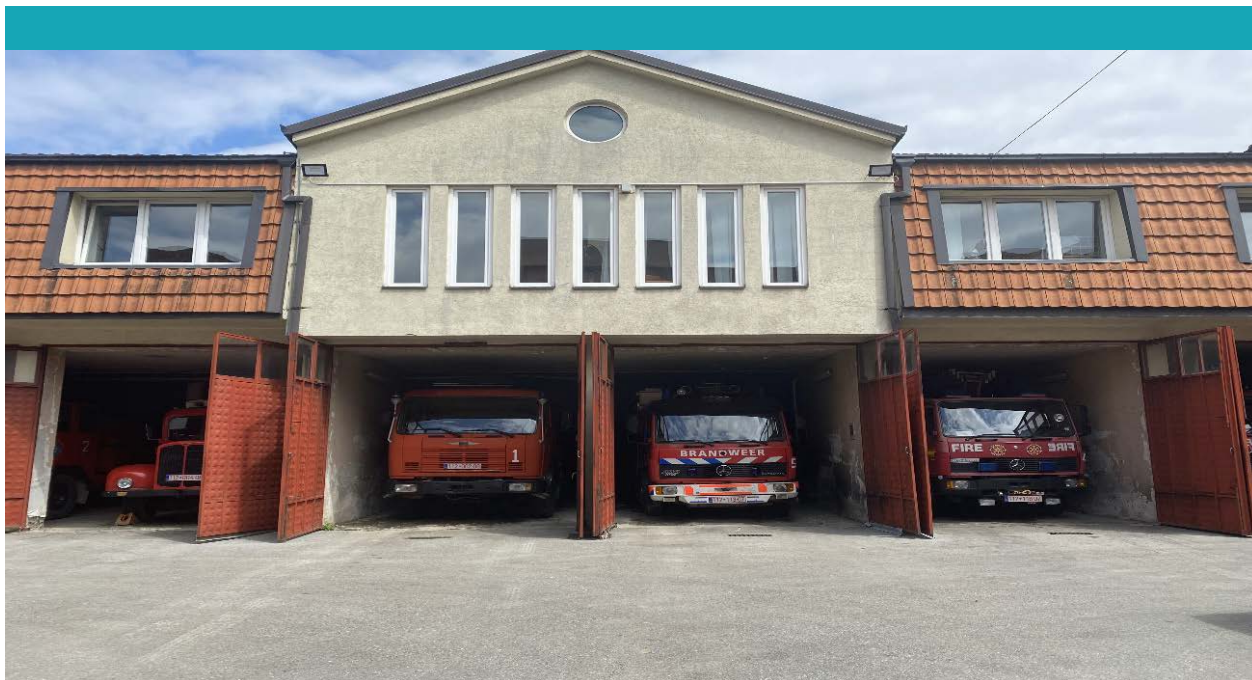
- **96** u dobrom stanju,
- **47** sa manjim nedostacima,
- **31** sa značajnim nedostacima,
- **40** spremno za popravku i
- **27** van upotrebe.

Takođe, imaju opremu za spašavanje i rad na vodi koja je potrebna tokom odgovora na spašavanje na vodama.

⁵⁶ Administrativno Uputstvo (MUP) Br. 08/2019 o određivanju zaštitne opreme, i vatrogasnu i spasilačku opremu, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=21027>

U opštini Đakovica trenutno postoji 13 vozila za odgovor u vanrednim situacijama, koja su uglavnom donacije. Većina vozila donirana je pre 1999.godine. Postoje i uređaji koji nisu u funkciji zbog starosti. Što se tiče opreme za odgovor na poplave, dva čamca i ronilačka odela su funkcionalni kao donacija.

Slika 4. PVSJ u Đakovici

Vatrogasna vozila koja su u dobrom tehničkom stanju, na osnovu AU MUP -a Br. 08/2019⁵⁷ precizira se da je period redovne upotrebe ovih vozila do 15 godina, od godine proizvodnje. Ovo AU nije odredio nikakve druge specifikacije u vezi sa rokom trajanja, ne navodeći period upotrebe nakon datuma proizvodnje, tehničko održavanje radi produženja roka trajanja i roka trajanja utvrđenih u skladu sa uputstvima proizvođača. Na osnovu ovog uputstva, sva oprema opštine Đakovica je istekla, iako su sve osim jedne u upotrebi i funkcionalne.

Zbog malog budžeta koji UZS ima u opštini Đakovice obavezan je da tehničke kapacitete zadovolji spoljnim i unutrašnjim donacijama. Instrumenti i oprema za ronjenje su već istekli. U poslednjih 2-3 godina izdvajali su količinu finansijskih sredstava za nove kupovine (zbog njihove amortizacije i zastarelosti), gde su 2020. godine kupili instrumente i opremu u iznosu od 20.000,00€.

U opštini Vučitrn trenutno su samo 9 vozila koja se koriste za odgovor u vanrednim slučajevima. Od toga je 5 vozila za hitne slučajeve donirao Tirol (Austrija) u novembru 2010. Vozila i oprema potrebna za odgovor u vanrednim slučajevima su ograničeni. Što se tiče odgovora na poplave, nema čamaca i ronilačkih odela. Zbog malog budžeta koji UZS ima u ovoj opštini, obavezan je da tehničke kapacitete popuni spoljnim i unutrašnjim donacijama.

⁵⁷ Administrativno Uputstvo (MUP) Br. 08/2019 o određivanju zaštitne opreme, i vatrogasnu i spasilačku opremu, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=21027>

Vozila i oprema potrebni za odgovor u vanrednim situacijama ograničeni su kako bi zadovoljili potrebe vatrogasaca, jer nisu svi u dobrom stanju za upotrebu. Ova vozila mogu prouzrokovati kašnjenja u odgovoru na vanredne situacije ako nisu u dobrom tehničkom stanju tokom upotrebe.

4. Zaključci

Odgovorne institucije na centralnom i lokalnom nivou nisu uspele da stvore odgovarajući sistem koji efikasno obezbeđuje sprečavanje i odgovor na vanredne situacije/poplavu u Republici Kosovo.

Neuspeh ažuriranja ključnih Planova od strane KBS-a, AME-a i opština za upravljanje nacionalnim i lokalnim vanrednim situacijama, nedostatak ljudskih resursa i materijala za odgovor, nedostatak zajedničkog plana komunikacije, neizvesnosti u podeli odgovornosti za koordinaciju, neki su od nedostataka koji otežavaju aktivnosti preduzete u smislu prevencije i odgovor u postojećem sistemu upravljanja vanrednim situacijama u slučajevima poplava.

Strategija Bezbednosti Republike Kosovo i Nacionalni Plan Odgovora nastavljaju da se koriste kao dokumenti od 2010. godine, ne prilagođavajući se najnovijim potrebama u upravljanju prirodnim i drugim nepogodama. Institucije za odgovor i koordinaciju nemaju jasan plan komunikacije prilikom upravljanja vanrednim situacijama nepotrebnim produžavanjem lanca komunikacije. Takođe, ne postoji zajednički sistem komunikacije za sve reakcije strane u incidentu što onemogućava daljinsku komunikaciju između jedinica što otežava proces odgovora. U dve opštine odabrane za studije slučaja u ovoj reviziji, tokom zajedničkih intervencija, nije postojala jasna definicija Komande Incidenta ili formalnog prenosa komande i nije bilo zajedničke komande dodeljene jedinicama za odgovor. To se dogodilo kao rezultat nedostatka jasnog plana koji daje potrebna uputstva o tome kako odrediti i preneti Komandu za Incident tokom ovih odgovora.

AME nije ažurirao dokument o proceni rizika na nacionalnom nivou od 2016. godine, u kom slučaju ne odražava trenutne rizike koji prete zemlji. Od 2019. godine baza podataka DesInventar nije popunjena sa potpunim podacima koji odražavaju glavne rizike od prirodnih i drugih nepogoda na Kosovu. Nedostatak ovih podataka predstavlja problem za buduće procene rizika bez obaveštavanja kako i gde su se ove nepogode dogodile.

AME-u nedostaje Divizija Glavnog Inspektora, čiji je cilj da verifikuje status planova i drugih priprema za zaštitu, spašavanje i pomoć i kao rezultat toga niko ne izvršava ove zadatke.

AME nije merio nivo učinka PVSJ prema pokazateljima postavljenim za period 2019-2020. U nedostatku merenja učinka, odstupanja jedinica u odnosu na intervencije mogu proći nezapaženo i za njih se možda neće preduzeti potrebne korektivne radnje.

Opština Vučitrn i Đakovica nisu uspele da sastave izveštaje o proceni intervencija u slučajevima poplava januar 2019. - januar 2021. godine, što je onemogućilo identifikovanje nedostataka koji su pratili proces i pružanje preporuka za poboljšanje ovih nedostataka.

Dokumenti o proceni rizika i opštinski planovi odgovora nastavljaju da se ažuriraju i koriste se bez odobrenja Skupštine Opštine.

AME nema dovoljno osoblja da se pripremi za hitne slučajeve. AME je uspeo samo delimično funkcionirati jedinicu za zaštitu i spašavanje iz voda. S druge strane, KBS ima Jedinicu za Traganje i Spašavanje u Vodi, koja je trenutno jedina jedinica za odgovor koja se takođe bavi delom traganja i spašavanja u dubokim vodama (ronjenje). KBS je intervenisao kao

prvi odgovor za operacije traganja i spašavanja u vodama tokom januara 2021. godine jer AME nije imao potrebne ljudske kapacitete za izvođenje aktivnosti traganja i spašavanja bez pomoći jedinica SBK -a.

PVSJ nastavlja da odgovori u raznim vanrednim situacijama iako vam nisu podvrgnuti zdravstvenim pregledima, bili oni fizički ili psihološki. Odgovor na različite hitne slučajeve može imati i psihološke posledice, ali se ove provere uopšte ne vrše.

Tehnički kapaciteti imaju životni vek do upotrebe. Iako odgovore sa nedostatnim i zastarelim kapacitetima, PVSJ je naišla na poteškoće u odgovoru upravo zbog njihove zastarelosti. Ova vozila su često na popravci, u tom slučaju nisu sva spremna za upotrebu.

5. Preporuke

Da bi javne institucije uspostavile odgovarajući sistem koji efikasno obezbedi sprečavanje i odgovor na vanredne situacije sa fokusom na poplave, treba da daju prednost sprovođenju sledećih preporuka:

Preporuke za Savet Bezbednosti Kosova:

1. Da se ažurira trenutna Strategiju Bezbednosti Republike Kosovo sa najnovijim okolnostima koje odgovaraju stvarnim potrebama sektora za vanredne situacije. Redovno da se razmatra Strategija Bezbednosti.

Preporuke za Ministarstvo Unutrašnjih Poslova / Agenciju za Upravljanje u Vanrednim Situacijama:

2. Da se ažurira Nacionalni Plan Odgovora kako bi bio primenjiv u upravljanju prirodnim i drugim nepogodama sa fokusom na definisanje odgovornosti koordinacije, komunikacije i određivanja komandanta incidenta.
3. Da se ažurira dokument o proceni rizika na nacionalnom nivou, u koordinaciji sa relevantnim opštinama i institucijama, kao osnovni dokument za izradu operativnih planova i drugih planova.
4. Da se navedu potpune istorijske podatke o svim prirodnim ili drugim nepogodama na nivou zemlje kako bi se ti podaci mogli koristiti za merenje rizika i sprečavanje budućih nepogoda.
5. U opštinama da se prati status posedovanja dokumenata o proceni rizika, opštinski plan odgovora i merenje učinka PVSJ-a.
6. Da se zaključi ugovor između MUP -a i Instituta za Medicinu Rada o kontroli i sprovođenju pregleda za sve kategorije vatrogasaca na redovnoj godišnjoj osnovi.

Preporuke za Agenciju za Upravljanje u Vanrednim Situacijama, za odgovarajuću upravu za zaštitu i spašavanje u opštinama Đakovica i Vučitrn:

7. Da se pojačaju i izgrade ljudske kapacitete do nivoa na kojem se može upravljati vanrednim situacijama, uključujući jedinicu za traganje i spašavanje u vodama.
8. Da se zamene tehničke kapacitete koje su u stanju na odgovor u hitnim slučajevima i popuniti broj kapacitetom na nivou na kome se mogu upravljati vanrednim situacijama.

Preporuke za relevantnu upravu za zaštitu i spašavanje u opštinama Đakovica i Vučitrn

9. *Da se razmatraju i završe dokumente o proceni rizika i opštinske planove odgovora prema trenutnim okolnostima i podnesu za razmatranje i odobrenje Skupštini Opštini.*
10. *Da se sastave izveštaje o evaluaciji nakon intervencija koje će se ubuduće vršiti za hitne slučajeve poplava u kojima će se otkloniti utvrđeni nedostaci i preduzeti korektivne mere.*

Preporuke za Savet Bezbednosti Kosova, Agenciju za Upravljanje u Vanrednim Situacijama i Snage Bezbednosti Kosova

11. *Da se funkcionalizuje zajednički sistem komunikacije za sve strane koje odgovaraju, kako bi se omogućila koordinacija i zajednički odgovor između različitih jedinica koje učestvuju u intervenciji tokom vanrednih situacija.*

Prilog 1. Kriterijumi, obim revizije i metodologija

Kriterijumi Revizije

Kriterijumi revizije korišćeni u ovoj reviziji izvedeni su iz domaćeg zakonodavstva, međunarodne dobre prakse i relevantnih Evropskih direktiva.

Strategiju Bezbednosti treba redovno razmatrati i prilagođavati promenljivim okolnostima.⁵⁸ Savet Bezbednosti Kosova, u koordinaciji sa Predsednikom Republike Kosovo, vodi proces revizije trenutne Strategije Nacionalne Bezbednosti i izrađuje nacrt nove Strategije Nacionalne Bezbednosti koju treba da odobri Vlada i dostavi Skupštini za konačno odobrenje. Ovo razmatranje i predstavljanje nove Strategije Nacionalne Bezbednosti za odobrenje treba da se obavi najkasnije do kraja septembra 2014. godine.⁵⁹

Svaka državna institucija, opština, preduzeće i druga organizacija treba da⁶⁰ sastave planove zaštite, spašavanja i pomoći. Ovi planovi su osmišljeni za faze prevencije, odgovora i oporavka koji su izrađeni na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Izrada ovih planova se radi u saradnji sa AME i treba ih redovno pregledavati. Sprovođenje Nacionalnog Plana odgovora treba da se sprovede četiri meseca nakon datuma objavljivanja. Na kraju ovog perioda, MUP će izvršiti jednogodišnje razmatranje kako bi procenio proces sprovođenja i dao preporuke ministru o neophodnim poboljšanjima NPO-a. Nakon ovog pregleda ovaj dokument će se razmatrati i objavljivati svake četiri godine. Prema propisima, NPO treba da se razmotri svake dve godine.⁶¹

Razvoj i sprovođenje spremnosti za hitne slučajeve zahtevaju jake mehanizme koordinacije koji uključuju multisektorsko učešće i partnere. Koordinacija između svih partnera ključna je za svaki aspekt procesa i omogućava akterima u zajednici, lokalnim, nacionalnim, prekograničnim i međunarodnim, da rade na postizanju zajedničkih ciljeva u okviru zajedničkog procesa planiranja. Prioriteti za jačanje spremnosti za hitne slučajeve trebaju biti jasno opisani u planu odgovora; i njihove odgovornosti treba jasno identifikovati⁶².

Vođstvo na nivou incidenta olakšava komunikaciju kroz razvoj i upotrebu zajedničkog komunikacionog plana, procesa komunikacione interakcije i sistema koji uključuju glasovne veze i veze za prenos podataka. Integrisana komunikacija obezbeđuje i održava kontakte između izvora incidenata, omogućava vezu između različitih nivoa vlasti, postiže svest o situaciji i olakšava razmenu informacija.⁶³

58 Strategija Bezbednosti Republike Kosovo 2010, ref: <https://bit.ly/3u8MZGk>

59 Vlada Republike Kosovo – Strateško Razmatranje Sektora Bezbednosti Republike Kosovo, mart 2014, ref: <https://bit.ly/3yuIx8b>

60 Uredba br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova reagovanja u emergentnim slučajevima1, član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>

61 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova odgovora u vanrednim situacijama1, član 28, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>,

62 World Health Organisation 2017, A Strategic Framework for Emergency Preparedness, ref: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254883/9789241511827-eng.pdf;jsessionid=2839365893FC6D4A7F6732FC42694C7F?sequence=1>

63 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem Upravljanja Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

U cilju upravljanja i sprovođenja zaštite, spašavanja i pomoći i drugih operativnih zadataka u okviru zaštite od prirodnih i drugih nepogoda, Ministarstvo će uspostaviti autonomni sistem elektronske komunikacije.⁶⁴ Agencija obavlja upravljačke i tehničke poslove zaštite od prirodnih i drugih nepogoda, posebno u: planiranju, uspostavljanju, radu i održavanju jedinstvenog komunikacionog sistema, informisanju i utvrđivanju tehničkih uslova za integraciju drugih sistema.⁶⁵

Zajednička Komanda poboljšava jedinstvo napora u upravljanju incidentima sa više nadležnosti ili među agencijama. Upotreba Jedinstvene Komande omogućava jurisdikcijama i onima sa funkcionalnim ovlašćenjima ili odgovornošću za incident da zajednički upravljaju i usmeravaju aktivnosti incidenta uspostavljanjem zajedničkog skupa ciljeva, strategija i jedinstvenih akcija odgovor. Međutim, svaki partner koji učestvuje zadržava ovlašćenja i odgovornost za svoje osoblje i druge resurse, a svaki član jedinstvene komande odgovoran je za informisanje ostalih članova jedinstvene komande⁶⁶. Komandnu funkciju treba jasno postaviti od početka jednog incidenta. Agencija sa primarnim ovlašćenjem za incident imenuje osobu odgovornu za postavljanje komande na licu mesta. U slučaju prenosa komande, proces bi trebao uključivati brifing (uputstva - sve suštinske informacije) za nastavak sigurnih i efikasnih operacija⁶⁷. Zajednička Komanda treba jasno definisati komandnu funkciju na početku incidenta. Kada se komande prenose, proces prenosa uključuje rezime koji sadrži osnovne informacije za nastavak sigurnih i efikasnih operacija i obaveštavanje sveg osoblja uključenog u incident⁶⁸. U incidentima koji uključuju više jurisdikcija, zajednička komanda omogućava agencijama sa različitim nivoima ovlašćenja i pravnom, geografskom ili funkcionalnom odgovornošću da rade zajedno efikasnije, bez ugrožavanja ovlašćenja, odgovornosti ili individualne odgovornosti agencija.⁶⁹

Procena rizika od prirodnih i drugih nepogoda identifikuje pretnje od rizika u Republici Kosovo, kao i procenu njihovog stepena rizika. AME je u obavezi da proceni rizik stanovništva, materijalnih, kulturnih i ekoloških dobara od prirodnih i drugih nepogoda na nacionalnom nivou. Ostali nosioci procene u ovom slučaju opštine, dužni su da usklade svoje procene sa procenom na nacionalnom nivou.⁷⁰

Baza podataka DisInventar (sistem popisa nepogoda) sa istorijskim podacima je instrumenat koji pomaže u sistematskoj analizi trendova nepogoda i njihovih uticaja. Uz povećano razumevanje trendova nepogoda i njihovih uticaja, mogu se planirati bolje mere sprečavanja, ublažavanja i pripremljenosti za smanjenje uticaja nepogoda na zajednice.⁷¹

64 Zakon o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 53 ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

65 Zakon o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 94 ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

66 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem za Upravljanje Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

67 Integrisani Sistem Upravljanja Vanrednim Situacijama 2010, ref: <https://ame.rks-gov.net/content/templates/ame/uploads/2020-10/SIME%20i%20Miratuar.pdf>

68 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem Upravljanja Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

69 Integrisani Sistem Upravljanja Vanrednim Situacijama 2010, ref: <https://ame.rks-gov.net/content/templates/ame/uploads/2020-10/SIME%20i%20Miratuar.pdf>

70 Uredba Br. 28/2012 Za metodologiju izrade procene rizika, član 19, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10293>

71 Sistem DesInventar, ref: http://desinventar.cimafoundation.org/what_is.html

Opštine treba⁷² da izrade planove zaštite, spašavanja i pomoći. Ovi planovi su osmišljeni za faze prevencije, odgovor i oporavka koji su izrađeni na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Izrada ovih planova se radi u saradnji sa AME i treba ih redovno razmotriti⁷³. Za slučajeve koji ne sprovode ove mere predviđene su novčane kazne za kršenje zaštitnih mera od nepogoda⁷⁴ prema stepenu prekršaja.

Merenje učinka je neophodno kako bi se omogućilo jedinicama da odrede osnovni nivo učinka prema pokazateljima; postaviti ciljeve na osnovu stvarnih učinka; da se utvrdi jaz između željenih ciljeva i trenutnih nivoa učinka; da se prati napredak ka postizanju ciljeva; upoređivanje učinka među jedinicama; da identifikuju probleme i moguće uzroke; i za planiranje budućnosti. Merenje vatrogasnih jedinica prema istim pokazateljima omogućava lakšu primenu dobrih praksi.⁷⁵ Ministarstvo unutrašnjih poslova trebalo bi da nadgleda izvršavanje dužnosti agencije i vatrogasno -spasilačkih jedinica koje deluju u opštinama.⁷⁶

Opštine, treba⁷⁷ da sastave planove zaštite, spašavanja i pomoći. Ovi planovi su osmišljeni za faze prevencije odgovora i oporavka koji su izrađeni na osnovu dokumenta "Procena rizika" od prirodnih i drugih nepogoda. Opštine se obavezuju da usklade svoje procene rizika sa procenom rizika na nacionalnom nivou. Procenu rizika na lokalnom nivou izrađuje nadležno opštinsko telo, u obliku nacrt, koji se šalje AME -u na stručno i suštinsko razmatranje, od njega dobija mišljenje, a zatim se podnese na odobrenje⁷⁸ u Skupštini Opštini.⁷⁹

AME i druge institucije treba da obezbede potrebne resurse za upravljanje vanrednim situacijama⁸⁰. Profesionalne vatrogasno -spasilačke jedinice mogu se razlikovati u odnosu na procenu opasnosti u smislu zaštite od požara i broja stanovnika u odgovarajućim zonama odgovornosti. Određivanje broja vatrogasaca može se vršiti prema broju stanovnika i na svakih 1500 stanovnika treba imati najmanje jedan profesionalni vatrogasac.⁸¹ Za izvođenje vatrogasnih i spasilačkih akcija vatrogasci treba da poseduju ličnu i zajedničku zaštitnu opremu, tehničku opremu i opremu za gašenje požara i spašavanje.⁸² Ako raspoložive snage i resursi nisu dovoljne da se suoče sa neophodnim operacijama spašavanja i pružanja pomoći, onda će možda biti potrebno raspoređivanje Snage Bezbednosti Kosova i njihovih odbrambenih

72 Uredba br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova reagovanja u hitnim slučajevima1, član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>

73 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova odgovoru u vanrednim situacijama1, član 21, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12509>

74 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 116-119, Ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

75 Nacionalno Udruženje za Zaštitu od Požara - Operativne Mere Vatrogasne Službe, ref: <https://nfpa.org/-/media/Files/Membership/member-sections/Metro-Chiefs/Urban-Fire Forum/2018/2018UFFPerformanceMeasures.ashx>

76 Zakon Br. 04/-L-049 O Vatrogastvu i Spašavanju, Član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2778>

77 Uredba Br. 08/2013 O sadržaju i procedurama za izradu planova odgovora u vanrednim situacijama1, član 7, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=10170>

78 Zakon o lokalnoj samoupravi, član 12, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2530>

79 Uredba Br. 28/2012 O metodologiji izrade procene rizika, član 17, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=10293>

80 Uredba Br. 16/2012 o organizacionoj strukturi profesionalnih vatrogasno -spasilačkih jedinica, član 14, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8381>

81 Nacionalni Plan Odgovora, str.100, Ref: https://ame.rks-gov.net/Portals/0/Files/Plani%20Reagimit%20Kombetar_14_01_11.pdf

82 Administrativno Uputstvo (MUP) Br. 08/2019 o određivanju zaštitne opreme, tehničke i opreme za gašenje požara i spašavanje, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=21027>

resursa.⁸³ AME treba da ima funkcionalnu jedinicu za specijalizovane intervencije zaštite, spašavanja i strukture na centralnom nivou za spašavanje u vodama.⁸⁴

Opštine treba da obezbedi neophodne resurse za upravljanje vanrednim situacijama.⁸⁵ PVSJ, mogu varirati u odnosu na procenu rizika u pogledu zaštite od požara, kao i broja stanovnika u odgovarajućim zonama odgovornosti. Određivanje broja vatrogasaca može se vršiti prema broju stanovnika i na svakih 1500 stanovnika treba imati najmanje jednog profesionalnog vatrogasca.⁸⁶ Za izvođenje vatrogasnih i spasilačkih akcija vatrogasci trebaju posedovati ličnu i zajedničku zaštitnu opremu, tehničku opremu i opremu za gašenje požara i spašavanje⁸⁷.

PVSJ svake godine treba da se proverava na psiho-fizičku spremnost, što znači zdravlje, mentalnu i fizičku spremnost. Komandant PVSJ dužan je da organizuje, nadgleda i evidentira obavljanje redovnih zdravstvenih pregleda⁸⁸. Kontrole i pregledi za sve kategorije vatrogasaca utvrđuju se sporazumom zaključenim između MUP -a i Instituta za Medicinu Rada⁸⁹.

Komanda Incidenata među svojim funkcijama takođe ima i izvučene pouke iz situacije kojima se upravlja putem izveštaja o proceni nakon incidenta. Kako se naporu za upravljanje incidentima razvijaju, dodatno vreme za upravljanje, osoblje, informacioni sistemi i tehnologije omogućavaju detaljnije planiranje i katalogiziranje događaja i naučenih lekcija.⁹⁰

Obim revizije

Institucije na lokalnom nivou su odgovorne za upravljanje slučajevima poplava koji se dogode na njihovoj teritoriji. Za slučajeve kojima se ne može upravljati samo na lokalnom nivou, potrebna je podrška institucija centralnog nivoa. Deo revizije sa centralnog nivoa biće: Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama (AME) pri Ministarstvu Unutrašnjih Poslova (MUP), Situacioni Centar (SC) pri Savetu Bezbednosti Kosova i Snage Bezbednosti Kosova (SBK). Sa lokalnog nivoa, opštine Đakovica i Vučitrn će biti deo revizije.

Revizija će obuhvatiti period 2019., 2020. do januara 2021. godine, uključujući prethodne aktivnosti koje se odnose na period u fokusu revizije. Određivanje ovog perioda je učinjeno kako bi se u reviziju uključile najnovije informacije, dok će se za pitanja uporedivosti aktivnosti uzimati prethodnih godina.

83 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda, Član 15, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2775>

84 Uredba (VRK) - Br. 18/2015 O organizaciji strukturnih jedinica za zaštitu, spašavanje i pomoć, Prilog Br.2, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=35697>

85 Nacionalni Plan Odgovora, str.100, Ref: https://ame.rks-gov.net/Portals/0/Files/Plani%20Reagimit%20Kombetar_14_01_11.pdf

86 Uredba Br. 16/2012 o organizacionoj strukturi profesionalnih vatrogasno -spasilačkih jedinica, član 14, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=8381>

87 Administrativno Uputstvo Br. 39/2012-MUP za utvrđivanje kriterijuma za psiho-fizičke sposobnosti vatrogasaca, član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9756>

88 Administrativno Uputstvo Br. 39/2012-MUP za utvrđivanje kriterijuma za psiho-fizičke sposobnosti vatrogasaca, član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9756>

89 Administrativno Uputstvo Br. 39/2012-MUP za utvrđivanje kriterijuma za psiho-fizičke sposobnosti vatrogasaca, član 4, ref: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=9756>

90 Savezna Agencija za Upravljanje Vanrednim Situacijama, Nacionalni Sistem za Upravljanje Incidentima 2017, ref: https://www.fema.gov/sites/default/files/2020-07/fema_nims_doctrine-2017.pdf

U fokusu revizije biće aktivnosti koje sprovode AME, MUP, SC, SBK i odabrane opštine, radi sprečavanja i odgovora na vanredne situacije u slučaju poplava. Ova revizija neće uključivati fazu hitnog oporavka jer se može razmotriti u zasebnoj reviziji.

Tokom revizije na osnovu rezultata biće razmotreni slučajevi upravljanja vanrednim situacijama u dve opštine, Đakovici i Vučitrnu. Opštine su izabrane uzimajući u obzir učestalost nepogoda koje su se dogodile za period obuhvatanja ove revizije.

Metodologija revizije

Za ovu reviziju korišće se fizički, verbalni, dokumentovani i analitički dokazi, uvek osiguravajući da su ti dokazi relevantni, pouzdani i dovoljni. Metode koje se koriste u ovoj reviziji uključuju:

- *Analiziranje neophodni pravni i institucionalni okvir za rešavanje pitanja upravljanja vanrednim situacijama;*
- *Identifikovanje i analiziranje dobre prakse kako bi se utvrdili kriterijumi revizije;⁹¹*
- *Sprovođenje razgovora sa odgovornim službenicima u odabranim institucijama u vezi sa sistemom upravljanja u hitnim slučajevima;*
- *Analiziranje Nacionalnog Plana Odgovora;*
- *Analiziranje Planova Odgovora odabranih institucija;*
- *Pregledanje procesa upravljanja vanrednim situacijama;*
- *Ispitivanje prateće dokumentacije o preduzetim aktivnostima za upravljanje vanrednim situacijama na centralnom i lokalnom nivou;*
- *Analiziranje izveštajnih dokumenata i onih koji prate aktivnosti upravljanja vanrednim situacijama;*
- *Ispitivanje prepiske između relevantnih strana u pitanjima vezanim za upravljanje vanrednim situacijama;*
- *Ispitivanje programa obuke i aktivnosti razvijenih u tu svrhu;*
- *Analiziranje izveštaja i drugih relevantnih dokumenata u vezi sa aktivnostima razvijenim za upravljanje vanrednim situacijama;*
- *Analiziranje i procenjivanje upitnika poslatog opštinama i izbor dve opštine na osnovu dobijenih odgovora; i*
- *Posmatranje u terenu u dve opštine koje su se suočile sa nedavnim poplavama.*

91 Dobre prakse upravljanja vanrednim situacijama: Osnove - Nick Honhold, Ian Douglas, William Geering, Arnon Shimshoni, Juan Lubroth, Rim 2011

Prilog 2. Opis sistema i relevantnih aktera

Ciklus upravljanja vanrednim situacijama ilustruje tekući proces kojim institucije planiraju i smanjuju uticaj vanrednih situacija (korak prevencije), odgovore tokom i neposredno nakon pojave vanrednih situacija i preduzimaju korake za oporavak od vanredne situacije. Sledeće će opisati učesnike i njihove odgovornosti u ovom ciklusu.

Odgovornosti na centralnom nivou

Centralni nivo je odgovoran za sprovođenje zaštite od prirodnih i drugih nepogoda u slučajevima kada opštine ne mogu same da sprovedu upravljanje vanrednim situacijama na svojoj teritoriji. Odgovornosti na ovom nivou obuhvataju: upravljanje sistemom zaštite od prirodnih i drugih nepogoda, istraživačko -razvojne aktivnosti za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda, izradu procene rizika i državne planove odgovor u vanrednim situacijama, kao i druge aktivnosti koje se odnose na upravljanje vanrednim situacijama situacijama.⁹²

Situacioni Centar posluje u okviru Saveta Bezbednosti Kosova. Ovaj centar ima informativnu i koordinirajuću ulogu za operativne aktivnosti za upravljanje krizama na celom Kosovu. Sva nadležna ministarstva, sigurnosne institucije i agencije trebaju Centru dostavljati informacije o krizama. Centar podržavaju i predstavnici Snage Bezbednosti Kosova i drugih agencija.⁹³

Ministarstvo Unutrašnjih Poslova osnovalo je Agenciju kao nezavisno telo u svom sastavu koje deluje pod direktnom nadležnošću ministra unutrašnjih poslova i sprovodi aktivnosti na izgradnji, održavanju, poboljšanju i unapređenju opšte bezbednosti u oblasti upravljanja vanrednim situacijama, i pružanje stručnih usluga.

Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama (AME) je izvršna agencija osnovana zakonom u okviru Ministarstva Unutrašnjih Poslova. Agencija je organizovana na centralnom i lokalnom nivou. Generalna Uprava Agencije je centralni nivo odgovoran za celu Republiku Kosovo. Agencija obavlja upravljačke i tehničke poslove zaštite od prirodnih i drugih nepogodama (nepogode koje nastaju usled ljudskog faktora, poput industrijskih udesa, izbijanja novih opasnih bolesti i široko rasprostranjenih zaraznih bolesti).⁹⁴ AME podnosi izveštaj direktno Ministru.⁹⁵

AME⁹⁶ između ostalih, daje predloge za razvojne i istraživačke projekte i za nacionalni program i plan, stara se o organizaciji i funkcionisanju sistema za nadzor, obaveštavanje i uzbunjivanje, vrši procenu rizika i tehničku dokumentaciju za planiranje zaštite, spašavanja i pomoći. AME takođe usmerava i koordinira mere za sprečavanje i ublažavanje posledica, nadgleda i izveštava o riziku i pruža smernice za postupanje sa njima i izrađuje nacionalne planove za odgovor u vanrednim situacijama u saradnji sa vladinim ministarstvima i agencijama.

⁹² Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

⁹³ Zakon Br. 03/-L-050 o Osnivanju Savetu Bezbednosti Kosova

⁹⁴ Zakon Br. 04/-L-230 o Agenciji za Upravljanje u Vanrednim Situacijama

⁹⁵ Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

⁹⁶ Zakon Br. 04/-L-230 o Agenciji za Upravljanje u Vanrednim Situacijama

Emergentni Operativni Centri⁹⁷ - U cilju obavljanja operativnih i komunikacionih zadataka u vezi sa praćenjem, obaveštavanjem i upozoravanjem u okviru Agencije, Ministarstvo uspostavlja operativne centre za vanredne situacije. Na ovim centrima su uključeni:

- Agencijski Operativni centar;
- Regionalni Emergentni Operativni centri i;
- Lokalni Emergentni Operativni centri.

Emergentni Operativni Centri⁹⁸ održavaju se od Skupštine Opština i aktivni su i posluju samo u slučaju prirodnih i drugih nepogoda ili u vanrednom stanju.

Snage Bezbednosti Kosova (SBK)⁹⁹ štiti suverenitet i teritorijalni integritet, građane, imovinu i interese Republike Kosovo. Snage Bezbednosti Kosova su multietničke, profesionalne vojne snage, naoružane i ovlašćene za službu u zemlji i inostranstvu, u skladu sa datim ustavnim i zakonskim nadležnostima.

Opšti zadaci SBK su:

1. *Zaštita suvereniteta i teritorijalnog integriteta Republike Kosovo;*
2. *Vojna podrška civilnim vlastima;*
3. *Učešće u međunarodnim operacijama.*

Odgovornosti na lokalnom nivou¹⁰⁰

Lokalni nivo je odgovoran za sprovođenje zaštite od prirodnih i drugih nepogoda na njihovoj teritoriji. Odgovornosti ovog nivoa uključuju: upravljanje sistemom zaštite, spašavanja i pomoći na lokalnom nivou, praćenje rizika, upozoravanje i uzbunjivanje stanovništva, planiranje i sprovođenje mera zaštite, organizaciju i opremu opštinskih jedinica i službi. Opštine takođe treba da obezbede potrebne resurse, da razviju i primene lokalne programe obuke, kao i obnavljanje i oporavak od prirodnih i drugih nepogoda.

Opštine međusobno sarađuju u izvršavanju zadataka vezanih za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda i mogu udružiti svoje resurse i stvoriti zajedničke resurse za rešavanje zajedničkih pitanja u ovoj oblasti.

Donji grafikon prikazuje učesnike u sistemu upravljanja u hitnim slučajevima, kao i kratak opis njihovih odgovornosti.

Nivoi odgovora¹⁰¹ u vanrednim slučajima poplava:

97 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

98 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

99 <https://mod.rks-gov.net/?page=1,7#.YBz32-hKhPY>

100 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

101 Zakon Br. 04/-L-027 o Zaštiti od Prirodnih i Drugih Nepogoda

Nivo I - Kada prirodna ili druga nepogoda zahteva zaštitu, spašavanje i pomoć, lokalni nivoi (opštine) će u početku rasporediti svoje jedinice i resurse.

- **Profesionalne Vatrogasne Jedinice**¹⁰² – profesionalne operativne jedinice koje učestvuju u intervencijama za gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine, u vanrednim situacijama;
- **Opštinske Uprave** odgovorne za upravljanje vanrednim slučajevima – obezbeđuju lokalnu koordinaciju kao podršku PVSJ-u.

Prvi koji odgovore su **Kosovska Policija** koja obezbeđuje perimetar gde se intervencija odvija i **Službe Hitne Medicinske Pomoći** koje pružaju medicinsku pomoć u slučaju potrebe.

Nivo II - Kada stepen nepogode ili rizika premašuje kapacitete jedinica hitne pomoći i trenutne resurse na lokalnom nivou ili kada ih ne može obezbediti susedni lokalni nivo, obezbeđuje ih država iz drugih regiona.

Agencija za Upravljanje u Vanrednim Situacijama¹⁰³ - obavlja upravljačke i tehničke poslove zaštite od prirodnih i drugih nepogoda.

Nivo III - Ako raspoložive snage i resursi nisu dovoljni za obavljanje neophodnih operacija spašavanja i pružanja pomoći, tada će možda biti potrebno raspoređivanje SBK -a i njihovih odbrambenih resursa preko NPO -a.

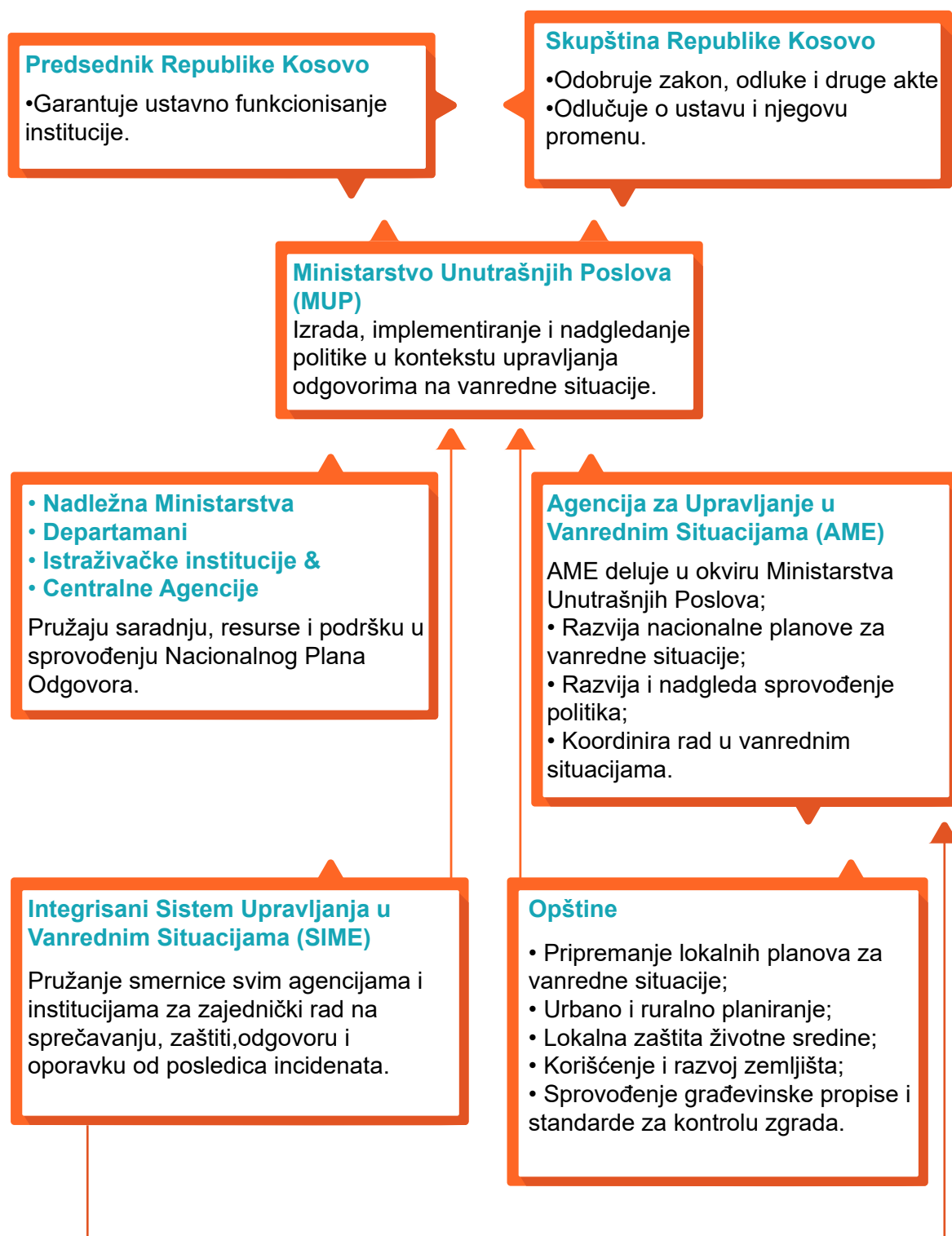
- **Situacioni Centar** – Deluje u okviru Saveta Bezbednosti Kosova. Pruža trenutne informacije o situaciji i koordinira operativne aktivnosti širom Kosova. Služi kao operativni centar za prikupljanje informacija, osnovnu analizu i podršku u upravljanju krizama¹⁰⁴. Odgovornost ovog centra je da traži podršku od SBK tokom upravljanja vanrednim slučajevima.
- **Snage Bezbednosti Kosova** - štiti suverenitet i teritorijalni integritet, građane, imovinu i interese Republike Kosovo¹⁰⁵. Intervenise u vanrednim situacijama samo kada postojeći kapaciteti ne mogu sopstveno da upravljaju vanrednom situacijom.

102 Zakon Br. 04/-L-049 O Vatrogastvu i Spašavanju, Član 3

103 Zakon Br. 04/-L-230 o Agenciji za Upravljanje u Vanrednim Situacijama, Član 15

104 Zakon Br. 03/L-050o o Osnivanju Saveta Bezbednosti Kosova , Član 17

105 Zakon Br. 06/L-123O Snage Bezbednosti Kosova, Član 4

Slika 3. Sistem upravljanja u vanrednim slučajevima ¹⁰⁶

106 Save the Children, Izveštaj o Istraživanju RUE-a o zakonodavstvu i odgovornostima zainteresovanih strana na Kosovu, novembar 2018

Prilog 3. Pismo potvrde

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Këshilli i Sigurisë i Kosovës
Savet Bezbednosti Kosova / Kosovo Security Council
Sekretariati / Sekretariat / Secretariat

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Vendi dhe data: Prishtinë, 06/07/2021

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Shpen Trdevaj

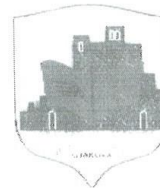
Sekretar i Përgjithshëm i KSK

REPUBLIKA E KOSOVES REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO KESHILLI I SIGURISE I KOSOVES SAVET BEZBEDNOSTI KOSOVA - KOSOVO SECURITY COUNCIL ARKIVA - ARCHIVE DALËSE		
Njësia Org.	Nr. Prot:	
Org. Jedinice	Broj Prot:	121
Org. Unit	Prot. No:	
Nr. i faqeve	Data:	
Br. stranica	Datum:	07.07.2021
No. pages		
PRISHTINË • PRISTINA • PRISTINA		

Republika e Kosovës - Republic of Kosovo
Komuna e Gjakovës - Municipality of Gjakova

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Vendi dhe data: Gjakovë 02/07/2021

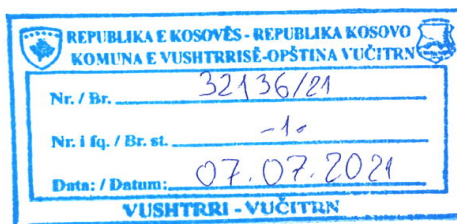
I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Kryetari

318/21

REPUBLIKA E KOSOVËS - KOMUNA VUSHTRI

Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Vushtri, më datë: 07.07.2021

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Enis Maxhuni

Drejtor i Drejtorisë për Mbrojtje dhe Shpëtim

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO			
ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT			
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE PRANOR: 06/07/2021			
DATE PRANOR:	DATE PRANOR:	DATE PRANOR:	DATE PRANOR:
Org. Jedin.	Shit. Jedin.	Br. Prot.	Nr. faqeve
03	44	1126	1

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mbrojtjes
Ministarstvo Odbrane / Ministry of Defense

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO	
MINISTRIA E MBROJTJES - MINISTARSTVO ODRBANE - MINISTRY OF DEFENSE	
Nr. Prot:	Nr. faqeve
1480	1
Br. Prot:	Br. Stranica
No. Prot:	No. of pages
Data: 08/07/2021	
Prishtinë / a	

Ref: 138/11/2021

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës "Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet", dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Vendi dhe data: Prishtinë, 06 Korrik 2021

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit "Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet", (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Me respekt!

Armend MEHAJ
Ministër i Ministrisë së Mbrojtjes

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada-Government

Ministria e Punëve të Brendshme / Ministarstvo
Ministry of Internal Affairs

Agjencia e Menaxhimit Emergjent/Agencija Emergentnog
Management Agency.

Upravljanje Poslova /
Upravljanje Poslova
REPUBLICA E KOSOVES-REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO
QEVERIA E KOSOVES-VLADA KOSOVA-GOVERNMENT OF KOSOVO
MINISTRIA E PUNEVE TE BRENDSHME-MINISTARSTVO UNUTRASNIH POSLOVA
AGENCIJA PER MENAXHIMIN EMERGJENT
AGENCIJA O UPRAVLJANJU VANREDNIM SITUACIJAMA
EMERGENCY MANAGEMENT AGENCY

Nr./Br./No. 76 Nr./Br./No. pg 1
Data/Datum/Date 15.07.2021
PRISTINE A

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për raportin e auditimit të performancës “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, dhe për zbatimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit Vendi dhe data: Hajvali-Prishtinë 15/07/2020

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit “Parandalimi dhe reagimi ndaj situatave emergjente: Vërshimet”, (në tekstin e mëtejshëm “Raporti”);
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t’ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Fadil Kodra

Drejtori i Përgjithshëm i Agjencisë

